

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

WSZELKIE UPRAWNIENIA KREDYTOWE.

INŻ. JAN HOLNICKI SZULC

MELJORACJE, WODOCIĄGI, KANALIZACJA.

WARSZAWA, ŻOLIBÓRZ ul. KOZIETULSKIEGO (d. wł.) TEL. 102-01.

KRAJOWE TOWARZYSTWO MELJORACYJNE Sp. Akc. ZARZĄD I CENTRALNE BIURO TECHNICZNE:

Warszawa, ul. Kopernika 30. Tel' centr. 58-04, 158-39, 158-01; dyr. 58-07, 506-36.

Skrót teleg. Warszawa — Meljoracje.

Oddziały: Toruń, Kalisz, Włocławek, Łęczyca, Radom, Częstochowa, Wilno, Piotrków, Płock, Brześć n/B.

Institucja o charakterze społecznym, powstała w 1905 r., współpracująca nad szerzeniem meljoracji z instytucjami państwowymi, samorządowymi i organizacjami rolniczymi — ukwalifikowana przez Ministerstwo Rolnictwa.

Ekspertyzy, projekty generalne dla wydziałów powiatowych i spółek wodnych, projekty szczegółowe oraz nadzór techniczny i kontrola nad wykonaniem wszelkich przedsięwzięć meljoracyjnych.

Meljoracje rolne (osuszanie, nawadnianie, zraszanie), meljoracje podstawowe (regulacja rzek, kanały), budowa stawów, zakłady wodne, technika sanitarna, budowa dróg, budowle wiejskie oraz pomiary dla celów parcelacji, scalania i t. p.

Kredyty długoterminowe i krótkoterminowe na sporządzanie projektów i wykonanie robót — w szerokich rozmiarach.

Do robót meljoracyjnych i drogowych

Do kopania i zasypywania rowów

Do rozkopywania pagórków

Do robienia nasypów == Do szlamowania stawów

polecamy oryginalne amerykańskie SZUFLE KONNE

COLUMBUS

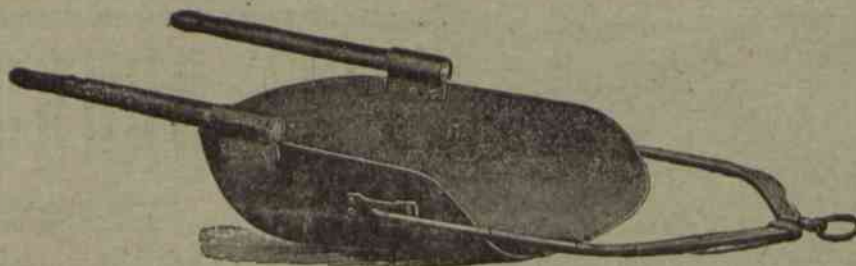
samoostrzące się, prasowane

z jednego kawałka blachy

stalowej

BRONIKOWSKI, GRODZKI I WASILEWSKI, S. A.

33, Senatorska — Warszawa. 11, Romanowicza — Lwów. 10, Poczтова — Poznań.

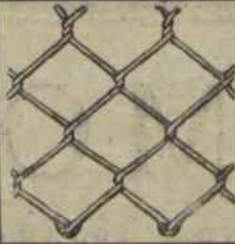
Warszawa, 10 lutego 1929 r.

JÓZEF OLSZEWSKI MAG. FARMACJI

Warszawa, ul. Hoża 42 tel. 62-88.

Narzędzia chirurgiczne Collin'a
Rękawiczki gumowe, operacyjne, francuskie
i amerykańskie.

Catgut: Triolleta, Grafa, Kuhna i innych
Natychmiastowa zamiana stłuczonych szpryc Record
na nowe.

FABRYKA WYROBÓW DRUC. I ŻEL.

B. SMOLEŃSKI

fabr. ul. Madalińskiego 54, tel. 67-29
biuro ul. Elekoralna 4, tel. 121-29.

Siatki na ogrodzenia — bramy
— słupki — wyroby druc. i żelazne.

ZA PÓŁ CENY!

RADJO!

Do końca marca 1929.

RADJO!

Zniżyliśmy ceny większości naszych książek radjowych o 50%. Zniżka ta obowiązuje na dwa miesiące, do 1 kwietnia 1929 roku. Potem ceny wrócą do pierwotnej wysokości.

Oto książki podlegające zniżce:

- Boguszewski R.** 17 Radjoodbiorników. Część II. Wskazówki budowy wielolampowych odbiorników, włącznie do superheterodyny. Cena katalogowa zł. 1.60, cena zniż. —.80
- Burzyński St.** Cewki i Kondensatory. Budowa, użycie, zastosowanie. Cena kat. zł. 1.60, zniż. —.80
- Materiały i tabele. Obliczenia materiałów, przewodów i instalacji anten, cewek i t. d. Cena kat. zł. 1.60, zniż. —.80
 - Warsztat radioamatora. Wiedomości potrzebne przy majstrowaniu radioamatorskim, narzędzia i materiały. Cena kat. zł. 1.60, zniż. —.80
 - Radjo - Encyklopedia. Objaśnienia, pojęcia, wyrazy i skróty, używane w radjotechnice, skróty krótkofalowe. „alfabet” Morsego. Cena kat. zł. 4.—, zniż. 2.—
- Henzel M.** Odbiornik ogniowy. Z rysunkami naturalnej wielkości. Cena kat. zł. 1.60, zniż. —.80
- Jeżewski M.** Radjotelefonja i Radjotelegrafia. Wydanie 3. 203 rysunki. Zawiera część teoretyczną i praktyczną. Cena kat. zł. 7.50, zniż. 3.75

- Jeżewski M. i Janik R.** Radjoodbiorniki lampowe. Dokładne sposoby montowania 138 odbiorników 125 rysunków. Cena kat. zł. 5.—, zniż. 2.50
- Niemczyński Wł.** Lampy elektronowe. Ich rodzaje — budowa i własności. Wskazówki praktyczne użycia w odbiornikach. 67 rysunków. Cena kat. zł. 3.50, zniż. 1.75
- Radjotechnika dla wszystkich. Wyd. II. 214 rys. i schematów. Cena kat. zł. 9.—, zniż. 4.50
 - Budowa odbiorników. Całokształt budowy aparatu radjowego od początku aż do wykończenia. 205 rys. Cena kat. zł. 6.60, zniż. 3.30
 - Źródła prądu dla odbiorników lampowych. Akumulatory. baterie anodowe i t. p. własnej roboty i kupna. Cena kat. zł. 1.60, zniż. —.80
- Noworolski St. kpt.** Zasady radjofonii. Najobszerniejszy podręcznik zawierający całość radjofonii nadawczej i odbiorczej. Książka poważna a jednak popularna. 450 stron. 307 rysunków. Cena kat. zł. 20.—, zniż. 10.—
- Round H. J.** Ekradyna i lampy ekranowe. Świetna książka o zastosowaniu tych najnowszych lamp. Ekradyna daje na głośnik Amerykę. Cena kat. zł. 6.—, zniż. zł. 3.—

Oprócz tych książek włączamy do kampanji obecnej także Arkusze radjowe i Teczki radioamatora, na które niezależnie od ich ceny pierwotnej ustalamy cenę 50 groszy. Oto one:

Radjo-mapa Polski, tani odbiornik wakacyjny, odbiornik refleksyjny, cztery odbiorniki kryształkowe, ulepszona negadyna, czterolampowy odbiornik rezonansowy.

Jednocześnie komunikujemy, że już się ukazał:

Kapitaniak L. Jak odbierać fale od 20 do 2000 metrów na jedną, dwie, trzy lub cztery lampy.

NOWOŚĆ!

Opis budowy czterech odbiorników, niezwykle prostych, a wielce wydajnych i selektywnych. Jasny wykład, doskonale rysunki i schematy zalecają tę książkę. Cena zł. 4.—.

NOWOŚĆ!

M. ARCT, ZAKŁADY WYDAWNICZE, SP. AKC. W WARSZAWIE, NOWY-SWIAT 35 P. K. O. 196.
i we wszystkich księgarniach.

WALCE DROGOWE PAROWE i MOTOROWE systemu „KOETZ”

WOZY MIESZKALNE. — BECZKOWOZY. — ZRYWACZE
POZATEM BUDUJEMY:

KOTŁY PAROWE i RUSZTA RUCHOME na miar.
ZBIORNIKI, KONSTRUKCJE ŻELAZNE. SUWNICY.
DŹWIGI, OBROTNIKI do wagonów. ODLEWY żel.

**MIKOŁOWSKA FABRYKA MASZYN I KOTŁÓW PAROWYCH
H. KOETZ Nast. Sp. Akc., Mikołów, Woj. Śl.**

Rok założenia 1872.

Dyrektor w Warszawie: Inż. B. RUDZIŃSKI, Wilcza 39-4, Tel. 322-63.

czas. 13458/11/6

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO.

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH POLSKICH.
NUMER POJEDYNCZY 1 ZŁOTY.
KONTO CZEKOWE POCZT. KASY OSZCZ. Nr 1524.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA 7
TELEFONY, 131-92 I 225-50.
Redakcja rękopisów niezwraca.

Ceny ogłoszeń: Całe wolne miejsce na pierwszej stronie okładki 300 zł.; 1/2 — 150 zł. Cała strona poza tekstem 200 zł., 1/2 — 100 zł., 1/4 — 50 zł. W tekście o 50% drożej. Ogłoszenia związków samorz., dostarczone bezpośrednio do administracji, o 25% taniej. Ogłoszenia, nadesłane bez podania wymiaru, drukuje się na 1/4 strony.

Kierownik Redakcji Aleksander Bogusławski.

Komitet Redakcyjny: Józef Bek, Stefan Boguszewski, Dr. Władysław Dalbor, Wacław Gajewski, Władysław Korsak, Joachim Wołoszynowski.

ROK XI. WARSZAWA, 10 LUTEGO 1929 R. Nr. 6

TREŚĆ NUMERU 6: O zmianę w organizacji samorządu powiatowego — S. Zal. Wydatki na administrację ogólną powiatowych związków komunalnych w r. 1926 — S. S. Przegląd orzecznictwa. Dokoła spraw samorządowych. Samorząd u obcych. Z Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego. Z życia samorządu. Gmina wiejska i miejska: a) Wiejska szkoła życia społecznego — J. Niecko. b) Z gmin. Wiadomości gospodarcze. Poradnik. Ogłoszenia.

Każdy Wydział Powiatowy winien pamiętać o przekazywaniu kwot przeznaczonych na cele Powszechnej Wystawy Krajowej na konto w Polskim Banku Komunalnym w Warszawie: „Biuro Zjazdów — Powszechna Wystawa Krajowa” Nr. 580.

O zmianę w organizacji samorządu powiatowego

Zagadnienie organizacji samorządu jest tak ważne, iż należy poświęcić mu jaknajwięcej uwagi. Z tego tytułu podajemy niniejszy artykuł w nadziei, iż wywoła on wymianę zdań w tym kierunku. Redakcja.

By przeto zająć właściwe stanowisko wobec obydwu systemów, zanalizujemy je, zestawiając ich główne wady i zalety:

W związku z zamierzonymi zmianami ustawodawstwa samorządowego, wyłania się obecnie zagadnienie wzajemnego ustosunkowania się samorządu powiatowego do administracji państwowej.

Zespolenie samorządu z administr. państwową
Z a l e t y.

W stosunku do powyższego zagadnienia samorządowcy dzielą się na dwie grupy, a mianowicie, na zwolenników zupełnego rozdziału samorządu powiatowego od administracji państwowej i na zwolenników ścisłego zespolenia obydwu czynników, jakie mamy obecnie w b. zaborach rosyjskim i pruskim. Naogół przytem zagadnienie sprowadza się do tego, czy starosta ma być nadal organem wykonawczym samorządu, czy też go zupełnie od samorządu odsunąć. Ponadto dodać należy, że w obydwu obozach jest wielu takich, którzy są zwolennikami tego a nie innego systemu jedynie dlatego, że uważają go za mniej zły od innego. To wszystko wskazuje więc, że obydwie te systemy nie odpowiadają całkowicie potrzebom samorządu.

A.
Koordynacja działalności samorządu powiat. i administracji państwowej.

B.
Wykorzystanie przez samorząd powiatowy dla swoich celów pracy starosty, który dzięki swemu prestiżowi w powiecie ma możliwość usunąć wiele trudności w pracy samorządu.

W a d y.
C.
Brak ciągłości pracy wskutek zmian na stanowisku starostów.

D.
Zależność samorządu powiatowego od władz administracyjnych.

W-1749/78/11r

E.

Brak należytego kierownictwa gospodarczego wskutek niedostatecznej ilości czasu starosty.

Rozdział samorządu pow. i administr. państwowej.

W a d y.

A.

Brak koordynacji pracy samorządu powiatowego i administracji państwowej.

B.

Brak należytej pomocy ze strony starosty, którą mogłaby znacznie pracę samorządu ułatwić.

Z a l e t y.

C.

Możność zachowania planowości i ciągłości pracy samorządu powiatowego przez ustalenie na długi szereg lat jednego człowieka na stanowisku głównego kierownika aparatu wykonawczego.

D.

Niezależność samorządu powiatowego.

E.

Możność zapewnienia sobie należytego kierownictwa gospodarczego.

Powyższa tabliczka wskazuje nam, że zaletom jednego systemu przeciwstawiają się odpowiednie wady drugiego i naodwrot; są to bowiem systemy krańcowe. Ponieważ zaś wszelkie krańcowe formy ustroju są zazwyczaj gorsze od form pośrednich, przeto zadaniem niniejszego artykułu będzie nie dociekanie, który z tych systemów jest lepszy, lecz znalezienie systemu pośredniego, mającego maksimum zalet i minimum wad systemów krańcowych. Korzystając przeto nadal z analizy wad i zalet zamieszczonej w tablicy, stwierdzamy, że wady systemu rozdziału, oznaczone literami A i B są kasowane przez odpowiednie zalety systemu zespolenia, czyli, że, chcąc przekreślić powyższe wady, musimy utrzymać starostę w samorządzie powiatowym.

Następnie przechodzimy do wad systemu zespolenia. Wady, oznaczonej literą C, omawiać nie trzeba, gdyż wszyscy pracujący w samorządzie powiatowym wiedzą dobrze, jak wszelkie zmiany starostów niekorzystnie się odbijają na gospodarce samorządowej. Wiedzą też wszyscy, że ze względów administracyjnych starostowie będą i w przyszłości zmieniać się o wiele częściej niż na to może pozwolić normalny bieg gospodarki samorządowej. Przeskakując teraz na wadę oznaczoną literą E stwierdzamy, że na nią mało się do tychczas zwracało uwagi, chociaż nie trudno ustalić, że większość kłopotów i trudności pieniężnych sejmików spowodowana jest brakiem należytego kierownictwa gospodarczego. Starosta bowiem, mając nawał pracy administracyjnej państwowej, nie jest wprost w stanie poświęcić sejmikowi należytej ilości czasu, zwłaszcza, że sejmiki przy ich dzisiejszej rozbudowie i wielkich inwestycjach, bardzo wiele tego czasu potrzebują. Starosta więc, nie trzymając ręki na pulsie finansów sejmiku, dopuszcza do zaciągania przez sejmik wielkich zobowiązań, kierując się tylko paragrafami budżetu, nie

uwzględniając dostatecznie bieżącej zdolności płatniczej. Stąd właśnie pochodzą protesty weksli, przetrzymywanie wypłat robotnikom i inne niedopuszczalne zjawiska zwłaszcza w publiczno - prawnych związkach. Stąd wniosek, że funkcje kierownicze w sejmiku winien pełnić nie starosta, lecz specjalnie na to wybrany czy zaangażowany człowiek, któryby mógł cały swój czas wyłącznie sejmikowi poświęcić.

Zestawiając zaś powyższy wniosek z wnioskiem poprzednim o konieczności pozostawienia starosty w samorządzie, wysnuć nietrudno i dalszy wniosek, że 1) starosta powinien z urzędu wchodzić w skład wydziału powiatowego i sejmiku oraz 2) funkcje kierownicze pełnione dziś przez starostę należy przerzucić na specjalnego kierownika czy dyrektora (mniejsza o nazwę) sejmiku.

Starosta więc miałby naogół te same prawa i obowiązki co i pozostali członkowie wydziału powiatowego i sejmiku z temi może tylko zmianami, że 1) wskazaniem by było dla zachowania prestżu starosty pozostawić mu z urzędu przewodniczenie zebraniom wydziału i sejmiku oraz 2) starosta dzięki swemu stanowisku w powiecie, mogąc ułatwiać sejmikowi przeprowadzanie wielu trudniejszych spraw, będzie miał zazwyczaj więcej pracy niż pozostali członkowie wydziału powiatowego; dlatego też wskazaniem byłoby pozostawić staroście jego dodatek sejmikowy.

Co się tyczy osoby kierownika, to mogłyby być tu 2 koncepcje: 1) kierownik z wyboru i 2) kierownik urzędnik mianowany. Pierwsza jednak koncepcja nie jest dobra, ponieważ chodzi tu o zachowanie ciągłości pracy gospodarczej samorządu bez względu na czas kadencji władz uchwałodawczych, kierownik zaś wybrany nawet na czas nieograniczony, mógłby stracić zupełnie zaufanie wydziału i sejmiku z chwilą dojdęcia do władzy ludzi z obozu przeciwnego, którzy chcieliby na tem stanowisku widzieć znów swojego człowieka; ponadto chodzi tu o obsadzenie tego stanowiska przez fachowca. Jedynie więc dobrą jest koncepcja druga, mianowania kierownika tak jak i wszystkich innych urzędników sejmiku. Żeby zaś kierownikowi - urzędnikowi zapewnić mocną pozycję, jest rzeczą konieczną, by wchodził on z urzędu w skład wydziału powiatowego i to z głosem decydującym. Sama bowiem możność protokulowania przez kierownika swego wotum separatum działałaby nieraz tamująco na wydział powiatowy, zwłaszcza w sprawach zaciągania poważniejszych zobowiązań. Oczywiście kierownik taki musiałby być zależnym tylko od wydziału powiatowego, jako całości a nie od samego przewodniczącego.

Powyższy projekt zdaje się w zupełności nie posiadać głównych wad obydwu dzisiejszych systemów t. j. zespolenia i rozdziału, z wyjątkiem wady oznaczonej literą D w tablicy (w początku artykułu). Mianowicie nie usuwa on zależności samorządu od administracji państwowej a tylko ją nieco zmniejsza. Dziś bowiem, jeśli chodzi o wpływy administracji państwowej na samorząd powiatowy, to możemy rozdzielić je na 2 rodzaje: 1) wpływ starosty i 2) wpływ instancji wyższych a zwłaszcza wojewody. Jeśli więc chodzi o wpływy starosty, to chociaż zwykle ma on dużą przewagę nad innymi członkami wydziałów powiatowych, to jed-

nak przewaga ta pochodzi zazwyczaj wskutek wyższości umysłowej starosty i wskutek tego wpływ ten uważać należy za dodatni, tembardziej, że wszelkie swe zamierzenia przeprowadza starosta zazwyczaj w zgodzie z resztą wydziału i tarcia na tem tle są stosunkowo nieliczne; wpływ ten więc nie stanowi zależności samorządu od władzy administracyjnej. Gorzej jest z wpływami instancji wyższych a zwłaszcza wojewodów. Często bowiem słyszy się skargi na przekraczanie przez wojewodów prawa nadzoru oraz na wyzyskiwanie swego zwierzchnictwa nad przewodniczącymi wydziałów powiatowych jako starostami. Często więc wydziały powiatowe uchwalają różne zlecenia wojewodów, by tylko nie narazić starosty na ewentualne przykrości ze stro-

ny wojewody. Powyższe nie szkodzi może zbyt wprawdzie gospodarce sejmików, wywołując jednak u ludzi pracujących w samorządzie niesmak, zmniejsza w wysokim stopniu pedagogiczne znaczenie samorządu, który przecież ma być „szkołą obywatelską”. Zła tego nie będą wstanie usunąć przy dzisiejszym ustroju żadne zarządzenia ministerjalne i kres temu położy dopiero powierzenie nadzoru nad samorządem powiatowym samorządowi wojewódzkiemu. Wtedy dopiero będziemy mogli stwierdzić, że od systemu rozdziału przez system zespolenia doszliśmy do systemu koordynacji pracy samorządu i administracji państwowej.

St. Zal.

Wydatki na administrację ogólną powiatowych związków komunalnych w r. 1926

Wydatki samorządów powiatowych na administrację ogólną, do których zaliczono pobory personelu zarządu powiat. oraz wszelkie inne wydatki związane ściśle z pracą zarządu, jak utrzymanie lokalu, porta prenumeraty czasopism, diety i koszty podróży oraz wydatki na utrzymanie taboru, mają w budżetach związków powiatowych poważne znaczenie. Utwierdza nas w tem stosunek ogólnej sumy wydatków na administrację do łącznej sumy wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych, a mianowicie: suma wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych wszystkich powiatowych związków komunalnych, za wyjątkiem powiatów Miechowa i Bielska, dla których danych nie posiadamy, wynosi w r. 1926 — 101.976.604 zł., ogólne koszty administracyjne wyrażają się kwotą — 16.477.650 zł., co stanowi 16,15% wszystkich wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych.

Obliczywszy w sposób analogiczny ustosunkowanie się pozostałych wydatków i szeregując je w/g wielkości odsetka, zauważymy, że wydatki na administrację w sumie ogólnej wydatków samorządów powiatowych zajmują miejsce drugie, ustępując jedynie wydatkom na utrzymanie i budowę dróg kołowych.

Bardziej szczegółowe rozbieżności wydatków administracyjnych na poszczególne cele charakteryzują nam tablica zamieszczona na następnej stronie.

W tablicy tej została umieszczona bezwzględnie wysokość wydatków na administrację poczynionych we własnym zakresie oraz świadczeń na rzecz innych związków prawnopublicznych, a właściwie zwrotów kosztów za ściąganie na rzecz powiatów przez inne związki prawa publicznego podatków komunalnych i dodatków do podatków państwowych, jak również zostało podane ustosunkowanie poszczególnych rodzajów wydatków na administrację do ogólnej sumy wydatków własnych.

Wydatki zwyczajne na administrację we wszystkich dzielnicach stanowią gros wydatków na administrację, jednak w poszczególnych województwach nie

ulegają znacznieszym wahaniom. Najmniej wynoszą w województwie Śląskiem — 78,7%, najwięcej — 99,2% w województwach południowych.

Z pośród wydatków zwyczajnych najpoważniejsze znaczenie we wszystkich województwach mają wydatki osobowe, które wahają się od 47,1% (woj. śląskie) do 77,1% (woj. południowe). Przyczem w powiatach województw południowych znaczenie wydatków osobowych podnoszą wydatki na emerytury, zapomogi itd., które w budżetach powiatów południowych wynoszą 12,9%, gdy w województwach poznańskim i pomorskiem stanowią 3,6%, a w województwach wschodnich — 0,2%.

Wydatki rzeczowe utrzymują się mniej więcej na jednakowym poziomie. Porównywując ich ustosunkowanie się w grupach województw, zauważymy, że najwyższy odsetek mają powiaty województw poznańskiego i pomorskiego, najniższy powiaty centralne i bardzo zbliżony do niego powiaty południowe.

Silniejsze odchylenia w poszczególnych grupach województw wykazuje procent wydatków na utrzymanie taboru. Najmniejsze wydatki na utrzymanie koni i pojazdów mają powiaty województw południowych (1,3%), najwyższe powiaty województw centralnych (9,3%) oraz województwa śląskiego (9,3%).

Odsetek wydatków na budowę (kupno) względnie przebudowę gmachu sejmiku powiatowego najwyższy jest w województwie śląskiem (19,3%), najniższy w powiatach województw południowych (0,2%). Pośrednie miejsce zajmują województwa centralne (8,2%) i wschodnie (3,1%).

Pozostałe wydatki nadzwyczajne na administrację nie mają większego znaczenia w budżetach powiatów.

Przeciętnie na jednego mieszkańca wydatki na administrację we własnym zakresie są największe w województwie śląskiem — 1,99 zł., następnie w województwach poznańskim i pomorskiem — 1,59 zł., najniższe — 0,39 zł. w województwach południowych.

W złotych.

Wydatki na administrację ogólną.

W %/0 sumy wydatków własnych.

Rok 1926.

Rodzaj wydatków	Pol- ska a i b Ogółem	G R U P Y W O J E W Ó D Z T W										
		Central- na a	Wschod- nie	Poznań- skie i Po- morskie	Śląskie b	Połud- niowe	Polska	Central- ne	Wschod- nie	Poznań- skie i Pomor- skie	Śląskie	Połud- niowe
Ogółem	16477650	5972333	2147271	3992987	1569143	2795916	—	—	—	—	—	—
Wydatki we własnym za- kresie	16210567	5808003	2068700	3991498	1569143	2773223	100,0	100,0	100,0	100,1	100,0	100,0
Wydatki zwyczajne	15007450	5186919	1937070	3897442	1235200	2750819	92,6	89,3	93,6	97,6	78,7	99,2
Wydatki osobowe	10100116	3443989	1338622	2441405	738737	2137363	62,3	59,3	64,7	61,2	47,1	77,1
w tem emerytury, zapo- mogi i dary z łaski	624121	86473	4225	143696	30727	359000	3,9	1,5	0,2	3,6	2,0	12,9
Wydatki rzeczowe	3769697	1200585	479747	1162295	350473	576597	23,3	20,7	23,2	29,1	22,3	20,8
Utrzymanie taboru	1137637	542345	118701	293742	145990	36859	7,0	9,3	5,7	7,3	9,3	1,3
Wydatki nadzwyczajne . . .	1203117	621084	131630	94056	333943	22404	7,4	10,7	6,4	2,4	21,3	0,8
Budowa (kupno) względnie gruntowny remont gma- chu sejmiku powiatowego	861331	474033	64067	14666	302715	5850	5,3	8,2	3,1	0,4	19,3	0,2
Założenie telefonów	109729	66650	40375	945	—	1759	0,7	1,1	2,0	0,0	—	0,1
Większe wydatki na kupno koni i pojazdów	163324	48331	20135	50000	31228	13630	1,0	0,8	1,0	1,3	2,0	0,5
Inne	68733	32070	7053	28445	—	1165	0,4	0,6	0,3	0,7	—	0,0
Świadczenia na rzecz innych związków prawno - pu- blicznych	267083	164330	78571	1489	—	22693	—	—	—	—	—	—
Wydatki ogółem na 1 powiat	65388	71956	61351	75339	224163	37783	—	—	—	—	—	—
Na 1 mieszkańca:												
Wydatki zwyczajne	0,65	0,59	0,50	1,55	1,57	0,39	—	—	—	—	—	—
Wydatki nadzwyczajne . . .	0,05	0,07	0,03	0,04	0,42	0,003	—	—	—	—	—	—
Świadczenia na rzecz innych związków prawno - pu- blicznych	0,01	0,02	0,02	0,00	—	0,003	—	—	—	—	—	—

a) Bez powiatu Miechów. b) Bez powiatu Bielsko.

Przeciętnie na jednego mieszkańca świadczenia na rzecz innych związków prawno - publicznych są bardzo niskie, przyczem w województwach centralnych i wschodnich utrzymują się na jednakowym poziomie, wynosząc — 0,02 zł.

Wielkość wydatków w przecięciu na jeden powiat układa się w ten sam sposób, jak przeciętna na 1 mie-

szkańca, a mianowicie, największe wydatki na administrację na 1 powiat ma województwo śląskie (224.163 zł.), następnie województwo poznańskie i pomorskie (75.339 zł.), a najniższą przeciętną wielkość wydatków na 1 powiat mają województwa południowe (37.783 zł.).

S. S.

Przegląd orzecznictwa

W SPRAWIE POKRYWANIA KOSZTÓW LECZENIA ZA UBOGICH.

Przewidziane w art. 2 ustawy z dnia 19 marca 1925 o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich żydów na obszarze b. Królestwa Kongresowego, Dz. Ust. poz. 255 wyjątkowe prawo gminy rozkładania kosztów leczenia wszystkich ubogich danej gminy bez różnicy wyznania w stosunku do innych podatków gminnych, zgłosiło w myśl art. 5 ustawy z dnia 29 marca 1926 r. o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich w szpitalach pub-

licznych na obszarze b. zaboru rosyjskiego Dz. Ust. poz. 214 z dniem ogłoszenia tej ustawy, t. j. z dniem 24 kwietnia 1926.

Urząd gminy Zagórze wymierzył Towarzystwu Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich jako właścicielowi gruntów w Zagórze pewną sumę tytułem podatku na koszt leczenia ubogich w szpitalach publicznych. Pomienione Towarzystwo odwołało się od decyzji urzędu gminnego do wydziału powiatowego w Będzinie, żądając zniesienia tego podatku. Wydział powiatowy rekursu nie uwzględnił i na zasadzie art. 2 u-

stawy z 19 marca 1925 Dz. Ust. poz. 255 wyjaśnił, iż omawiany podatek został przewidziany w budżecie na rok 1926, ustalonym przez zebranie gminne i zatwierdzonym przez wydział powiatowy.

Zaskarżając powyższe orzeczenie do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, wywodzi Sosnowieckie Towarzystwo, że ustawa z dnia 19 marca 1925, na którą się powołał wydział powiatowy w zaskarżonej uchwałach, przestała obowiązywać z dniem 24 kwietnia 1926, t. j. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 29 marca 1926 a w szczególności art. 5 tej ustawy. Poza-tem podnosi, że do chwili wydania rozporządzenia wykonawczego ustawa z dnia 29 marca 1926 nie może być wykonywana.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył w tej sprawie co następuje: Skarżące Towarzystwo uważa, że nie jest obowiązane płacić składek na leczenie ubogich gminy w szpitalach z powodu, że ustawa z dn. 19.III.1925 roku, na którą powołała się władza pozwana w zaskarżonym orzeczeniu, przestała obowiązywać z chwilą opublikowania ustawy z dnia 29.III.1926 r., a ostatnia zaś również nie może być wykonywana wobec nieukazania się zapowiedzianego w art. 4 rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych. W konsekwencji pogląd powyższy doprowadza do wniosku, że art. 5 ustawy z dn. 29.III.1926 r., który znosi dotychczasowe przepisy, normujące sprawę leczenia chorych na obszarze b. zaboru rosyjskiego — obowiązuje, natomiast pozostałe artykuły ustawy jeszcze nie obowiązują, a w ten sposób gminy w b. Królestwie Kongresowym przestały obciążać obowiązek ponoszenia kosztów leczenia ubogich w szpitalu, istniejący od roku 1817. Pogląd ten nie da się utrzymać. Według art. 1 ustawy z dn. 31 lipca 1919 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, moc obowiązująca ogłoszonych w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ustaw zaczyna się, o ile w samej ustawie nie jest wykazany termin inny, po upływie 14 dni do dnia ich ogłoszenia. Natomiast nie znajdujemy przepisu, któryby uzależniał moc obowiązującą ustawy od wydania rozporządzenia wykonawczego. Nieukazanie się takiego rozporządzenia może wytwarzać trudności dla władzy stosującej ustawę, może opóźnić odnośne wymaganie władzy wykonawczej w stosunku do obywateli, wreszcie może niejednokrotnie spowodować niewłaściwe zastosowanie przepisów ustawy, które w rozporządzeniu wykonawczym inaczej zostaną skomentowane — obywateli jednak nieukazanie się rozporządze-

nia wykonawczego bynajmniej nie upoważnia do niestosowania się do jej przepisów, lub niespełnienia nałożonych przez ustawę obowiązków.

Zresztą ustawa z dn. 29.III.1926 roku nie wprowadza o ile chodzi o gminy, położone na obszarze b. Królestwa Kongresowego — nowego obciążenia podatkowego. Obowiązek gmin ponoszenia kosztów leczenia ubogich w szpitalach istniał na mocy rozporządzenia b. Namiestnika z r. 1817 oraz Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dn. 1.VIII.1853 i z dn. 27.X.1859. Ustawa z dn. 19.III.1925 roku, nie zmieniając zasad, przyjętych przez te ustawy — zniosła tylko przepisy specjalne, dotyczące leczenia ubogich żydów i poleciła stosować przepisy obowiązujące o kosztach leczenia ubogich w szpitalach do wszystkich obywateli bez różnicy wyznania. Poza-tem pomieniona ustawa w art. 2 zawiera przepis budżetowy, w jaki sposób pokrywać ma gmina odnośny wydatek.

Przechodząc do meritum sprawy, N. T. A. uznał zarzuty skargi za słuszne. Władza pozwana obowiązek skarżącego do płacenia podatku na leczenie ubogich mieszkańców gminy w szpitalach opiera na przepisie art. 2 ustawy z dnia 19 marca 1925 r. o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich żydów, będących stałymi mieszkańcami gmin na ob. b. Królestwa Kongresowego, który stanowi, że ogólna suma kosztów leczenia wszystkich ubogich danej gminy, bez różnicy wyznania, powinna być objęta budżetem gminy, lub wjątkowo w razie potrzeby rozkładana w stosunku do innych podatków gminnych. Pomieniona ustawa jednak, jak to słusznie twierdzi skarżący, przestała obowiązywać z dniem 24 kwietnia 1926 r. t. j. z chwilą ogłoszenia ustawy z dnia 29 marca 1926 r. o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich w szpitalach publicznych na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Art. 5 bowiem tej ostatniej ustawy głosi, że z dniem wejścia w życie znosi się dotychczasowe ustawy i przepisy normujące sprawę leczenia chorych na obszarze b. zaboru rosyjskiego. Koszty leczenia ubogich w szpitalach publicznych w myśl art. 1 teje ustawy — o ile nie mogą być ściągnięte od osób i instytucji, zobowiązanych do ich ponoszenia — winny od 1 stycznia 1926 roku ponosić odnośne gminy. Wobec przytoczonej treści przepisów nowej ustawy, gminom już w r. 1926 przestało przysługiwać prawo pokrywania wydatków, związanych z pokryciem kosztów leczenia ubogich mieszkańców gminy w szpitalach trybem specjalnych składek, jak na to zezwala jeszcze, aczkolwiek również w dro-

PROPERTY LIBERTY.

Dwuletnia Gwarancja.

Mocna Konstrukcja.

Dogodne Warunki.

Najbardziej udoskonalona amerykańska maszyna do pisania

ROYAL

Szczyt nowoczesnej techniki amerykańskiej.

Zażądaj bezpłatnej i nieobowiązującej do kupna demonstracji!

Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe „PACIFIC” Sp. Akc.

Al. Jerozolimskie 25, WARSZAWA. Tel.: 117-80 i 80-37.

dze wyjątku, uchylona ustawa z roku 1925. Odtąd gminy pomienione wydatki winny uwzględniać w swoich — we właściwej drodze zatwierdzanych budżetach — i stosować w tej dziedzinie ogólne zasady komunalnej gospodarki finansowej, zawarte w ustawie z dnia 11-go

sierpnia 1923 r. o tymcz. ureg. fin. kom. i innych obowiązujących ustawach.

Z tych wszystkich względów, Najw. Tryb. Adm. zaskarżone orzeczenie wyrokiem z dnia 20 grudnia 1928 L. Rej. 4087/26 jako niezgodne z ustawą uchylił.

Dookoła spraw samorządowych

Z SEJMU I SENATU.

USTAWY SAMORZĄDOWE W KOMISJI ADMINISTRACYJNEJ SEJMU.

(R. G.). Komisja Administracyjna Sejmu przystąpiła w dn. 29-m ub. miesiąca do debat nad złożonymi w Sejmie wnioskami w sprawach ustrojowych samorządu. Są to wnioski następujące: 1) klubów Wyzwolenia, P. P. S. i Stronnictwa Chłopskiego, zawierające pełne ustawy o ustroju samorządu miejskiego, gmin wiejskich i powiatów, będące powtórzeniem, z małymi zmianami projektów, przyjętych przez poprzedni Sejm w drugim czytaniu, 2) posła Ciołkosza z klubu P. P. S. o rozciągnięcie na Małopolskę obowiązujących obecnie w woj. zachodnich ordynacji wyborczych do rad wiejskich i miejskich, oraz do sejmików powiatowych, 3) posłów Putka i Bogusławskiego o upoważnienie Prezydenta do wydania w granicach ustaw obowiązujących nowych statutów gminnych dla miast Lwowa i Krakowa.

Przewodniczący Komisji Administracyjnej Sejmu, poseł Polakiewicz był tak uprzejmy, że zaprosił na posiedzenie komisji, na którym powyższe wnioski miały być rozpatrywane, przedstawiciele centralnych organizacji samorządowych. Z ramienia więc Biura Zjazdów Samorządu Ziemińskiego brał udział w dniu zebrania Komisji p. R. Grochowski, z ramienia Związku Gmin wiejskich — p. Gałczyński.

Na wstępie do obrad poseł Putek, jako referent wniosku o pełnych ustawach ustrojowych oświadczył, że, ponieważ małe są widoki na uchwalenie w obecnym sejmie pełnych ustaw samorządowych, proponuje uchwalić tylko ordynację wyborczą do rad powiatowych w Małopolsce wyjętą z kompleksu zgłoszonych ustaw samorządowych, nadto zaś upoważnienie dla Rządu do wydania w drodze dekretu Prezydenta nowych statutów dla Lwowa i Krakowa i na tem ograniczyć narazie „małą ustawę samorządową”. Poseł Ciołkosz ze swej strony podtrzymał swoje wnioski. Obaj referenci zaproponowali wybór podkomisji z 7 osób dla uzgodnienia wniosków i przedstawienia Komisji gotowego projektu.

Dalsze debaty nad projektami wyraziły się w deklaracjach przedstawicieli poszczególnych klubów o stanowisku referentów względem propozycji. Deklaracje te były o tyle znamienne, że niemal wszystkie stwierdzały konieczność rychłego usunięcia najważniejszych braków z ustroju samorządu. Sytuacja została w stosunku do sejmu poprzedniego wprost odwróconą. Wszystkie kluby zdają sobie obecnie sprawę z tego, że niema warunków do uchwalenia pełnych ustaw sa-

morządowych, więc wypowiadają się za doraźnymi poprawkami. Wnioski jednak, jakie trafiły do Komisji Administracyjnej Sejmu, dotyczą niestety tylko samorządu małopolskiego, różnią się przytem pomiędzy sobą dość poważnie.

P. P. S. chce przenieść do Małopolski ordynację wyborczą z b. zab. pruskiego, zgadza się przytem na pośredniość wyborów do rad powiatowych. Natomiast Wyzwolenie, reprezentowane przez posła Putka i Stronnictwo Chłopskie — przez posła Pawłowskiego, pragną pozostawić bez zmian nawet dzisiejszą ordynację do gmin wiejskich i miejskich i chcą tylko nowej ordynacji wyborczej do rad powiatowych, również opartej na wyborach pośrednich przy mieszanym systemie głosowania. Ta nowa ordynacja musiałaby być ujętą w pełną ustawę.

Pominięta została kwestja samorządu gminnego w b. Kongresówce, gdyż Komisja Administracyjna nie otrzymała dotychczas żadnych w tym zakresie wniosków.

Posłowie z Klubu Bloku Bezpartyjnego, zwłaszcza z Kongresówki (posłowie Dratwa, Pacholczyk) wskazywali wprawdzie, że jakakolwiek doraźna reforma musi objąć również i samorząd gminny w b. Kongresówce, którego stan najbardziej domaga się naprawy, nie zmienia to jednak narazie postaci rzeczy.

Kluby opozycyjne nastrojone względem Rządu domagały się oświadczenia przedstawiciela Min. Spr. Wewn. o zamierzeniach Rządu w sprawie „małej ustawy samorządowej” i o ewentualnem ustosunkowaniu się do projektów, będących w Komisji. Utyskiwano przytem, że Rząd hamuje prace Sejmu nad ustawami samorządowymi, nie proponując nic ze swej strony.

Obecny na zebraniu przedstawiciel Min. Spraw Wewn. p. Podwiński oświadczył na to, że Rząd podtrzymuje swe poprzednie stanowisko, polegające na rzeczowym ustosunkowaniu się do prac nad „małą ustawą samorządową”, przytem ta ustawa mogłaby objąć i inne konieczności z zakresu doraźnej naprawy ustroju samorządu, nie objęte omawianymi projektami.

W końcu dyskusji zabrał głos obecny na posiedzeniu przedstawiciel Biura Zjazdów Samorządu Ziemińskiego p. Grochowski, który oświadczył, że jednogłośnie stwierdzenie w przemówieniach przedstawicieli poszczególnych klubów potrzeby wprowadzenia do ustaw samorządowych doraźnych poprawek, pokrywa się całkowicie z dążeniami sfer działaczy samorządowych. Zjazdy sejmików powiatowych stopniowo zdedykowały sobie zupełnie sprawę z tego, że pełne ustawy samorządowe rychło nie będą gotowe, że wobec tego może być mowa tylko o t. zw. „małej ustawie”. Zjazd ostat-

ni zakreslił bardzo skromny program żądań w tej dziedzinie: 1) skasowanie zebrań gminnych w b. Kongresówce i 2) naprawa i uruchomienie samorządu w Małopolsce. W końcu przedstawiciel Biura Zjazdów zaznaczył, że organizacja, którą reprezentuje, gotowa jest służyć ewentualnie wybranej podkomisji szczełogółem i jaknajbardziej rzeczowem i obiektywnem oświetleniem potrzeb w zakresie ustrojowym samorządu, czego nie możnaby zrobić na Komisji wobec deklaratywnego charakteru przeprowadzanej dyskusji.

Komisja Administracyjna wybrała w wyniku dyskusji podkomisję z 9 osób, do której weszli posłowie: Dzierżawski (Klub Narodowy), Kiernik (Piast), Czeszewski (Chrześcijańska Demokracja), Zdz. Stroński i Pacholczyk (Blok Bezpartyjny), Pająk (P. P. S.), Pawłowski (Str. Chłopskie), Putek (Wyzwolenie), Celewicz (Kl. Ukraiński).

Jaki będzie rezultat prac podkomisji — narazie trudno przewidzieć. Sytuację utrudnia ogromnie duża rozbieżność w zapatrywaniach i dążeniach poszczególnych klubów, nawet lewicy. Pos. Putek wypowiedział się np. kategorycznie przeciwko przenoszeniu ordynacji wyborczych z b. zab. pruskiego na teren Małopolski, aczkolwiek technicznie biorąc byłoby to najłatwiejszem, podczas gdy uchwalenie proponowanej przez niego wieloparagrafowej nowej ustawy nastęrcza dużo nawet technicznych trudności, nie mówiąc już o tem, że taka nowa ustawa nastraja bardzo czujnie wszystkie stronnictwa, obawiające się przesądzenia definitywnego zasad przyszłych ustaw samorządowych. Zupełnie niezrozumiałem i komplikującym sprawę pozatem jest przeciwstawianie się posła Putka i to imieniem całego Wyzwolenia dążeniom do skasowania zebrań gminnych w b. Kongresówce z przelaniem ich kompetencji na rady gminne. Ma to być, zdaniem posła Putka, wielkiem ułatwieniem dla administracji państwowej w ujarzmieniu samorządu gminnego. W rzeczywistości wydaje się być raczej przeciwnie. Dziś właśnie, gdy zebrań gminne nie dochodzą do skutku, gdy przeważnie władze nadzorcze biorą w obronę uchwały rad gminnych przed zebrańiami, istnieje duża możliwość dla tych władz wtrącania się w sprawy gminne. Natomiast rady gminne usamodzielnione, nawet w tak niedoskonałej formie jak dziś, będą reprezentowały interes samorządu gminnego niewątpliwie z większym skutkiem niż to mogą robić dziś i czego nie są w stanie robić przygodne zebrańia gminne. Szczegół ten wskazuje, na jakie trudności narażoną jest jeszcze t. zw. „mała ustawa samorządowa”.

W SPRAWIE KREDYTÓW NA INWESTYCJE.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych rozesłało do wojewodów w d. 19-m stycznia r. b. następujący okólnik nr. 19 (S. G. 1444/2) w sprawie kredytów na inwestycje:

— „Bank Gospodarstwa Krajowego podał Ministerstwu Spraw Wewnętrznych do wiadomości, że zachodzą wypadki zwracania się związków komunalnych do Banku Gospodarstwa Krajowego z podaniami o u-

dzielenie kredytów, przyczem podania te motywowane są trudnościami finansowemi wynikłemi z powodu rozpoczęcia robót inwestycyjnych w nadziei otrzymania pożyczki z Banku.

Stosowanie przez związki komunalne metody stawiania Banku Gospodarstwa Krajowego przed faktem dokonanym i usiłowanie wywarcia w ten sposób presji w celu otrzymania kredytów — uważam za zupełnie niewłaściwe i z punktu widzenia organizacji racjonalnej gospodarki budżetowej związków komunalnych za wręcz niedopuszczalne.

Przypominam wyraźny przepis § 8 rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 r. (Dz. U. Nr. 75, poz. 433), który nakazuje, że: „Przy preliminowaniu wpływów z pożyczek, organ uchwalający związku komunalnego powinien wskazać, na pokrycie których wydatków służyć mają wpływy z poszczególnych pożyczek i które zatem wydatki nie mogą być realizowane do czasu otrzymania pożyczek”.

Przepis wyrażony w ostatnim ustępie cytowanego wyżej zdania musi być z całą ścisłością przestrzegany i nie powinno mieć miejsca zużywania innych środków budżetowych przeznaczonych w budżecie na pokrycie innych wydatków, na rozpoczynanie robót inwestycyjnych, które, aczkolwiek przewidziane są w budżecie, nie posiadają *realnego pokrycia* w dochodach.

Mylnem jest mniemanie wymienionych wyżej związków komunalnych, że Bank Gospodarstwa Krajowego w sposób nieograniczony i bez wyczerpania dysponuje kredytami. Bank Gospodarstwa Krajowego realizuje podania o kredyt w miarę możliwości i to tylko po uprzednim wydaniem promessy.

Trudna sytuacja, jaką sobie związki komunalne przez tego rodzaju politykę finansową stworzyć mogą i która to polityka prowadzić musi do niewykonywania swych zobowiązań w stosunku do dostawców i przedsiębiorców wykonywujących roboty inwestycyjne dla związków komunalnych, spowodować musi poderwanie zaufania do związków komunalnych i utrudnienie i tar- trudnych dla nich warunków kredytowych.

Jeszcze raz przypominam, że podstawą gospodarki samorządowej musi być zdrowy i realny budżet wykonywany zgodnie z preliminarzem i że władza nadzorcza winna czuwać nad tem, by plan gospodarczy związku komunalnego był realizowany w ramach uchwalonego i zatwierdzonego budżetu. Odchylenia od budżetu mogą następować w wypadkach wyjątkowych i to zgodnie z ewentualnemi dodatkowemi zmianami budżetu uchwalonemi i zatwierdzonemi w drodze właściwej. Dotyczyć to powinno przede wszystkim wydatków inwestycyjnych, które mają swe pokrycie w preliminowanych pożyczkach.

Przypominam, że warunki kredytowe chwili obecnej nakazują rozumną ostrożność w tym kierunku i wszelkie poczynania inwestycyjne powinny się oprzeć na zbadaniu możliwości uzyskania kredytów, o ile chodzi o inwestycje, które mają być rozpoczęte.

Zechce Pan Wojewoda podać powyższe do wiadomości związkom komunalnym i czuwać nad tem, by stosowały się one do podanych wyżej zasad.”

W związku z tym okólnikiem musimy zaznaczyć, że nietylko związki komunalne ponoszą odpowiedzialność za zamierzenia pożyczkowe, niezupełnie zgodne ze stanem rynku kredytowego. Sporą dozę odpowiedzialności winien ponieść i Bank Gosp. Krajowego, a także i władze nadzorcze nad samorządem, od nich bowiem płynęła zachęta dla związków samorządowych do pożyczania i inwestowania. Dość wspomnieć o pożyczce dolarowej rozdysponowanej jeszcze przed jej zrealizowaniem. Raz rozbudowy pęd nie daje się łatwo zahamować, zwłaszcza jeżeli dotyczy inwestycji, na podstawie dawnych obietnic już zaczętych.

KWESTJONARJUSZ PRZY PODANIU O POŻYCZKĘ Z BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO.

Bank Gospodarstwa Krajowego żąda, by przy każdym podaniu związku komunalnego o pożyczkę dołączony był kwestjonarjusz w dwu egzemplarzach. Wzór kwestjonarjusza zakomunikowany został związkom samorządowym za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (pismo z d. 12-go stycznia r. b. za l. S. G. 1788/I do wojewodów).

Wzór kwestjonarjusza.

Załącznik do podania o kredyt, o który stara się samorząd w Banku Gospodarstwa Krajowego.

1. Nazwa Związku Samorządowego
(położonego w powiecie w województwie)
2. Wysokość żądanej pożyczki i jej charakter (krótkoterminowa, czy długoterminowa obligacyjna?)
3. Czy jest formalna uchwała reprezentacji samorządu (data tej uchwały)
4. Czy jest zatwierdzona przez władzę nadzorczą i jaka opinia tej władzy odnośnie proszonego kredytu?
5. Cel, na który ma być udzielona pożyczka.
6. Wysokość kosztu zamierzonej inwestycji.
7. W jakim czasie inwestycja ma być wykonana?
8. Czy już rozpoczęta i kiedy ile i z jakich funduszków na nią wydatkowano?
9. Majątek Związku Komunalnego (z jakich obiektów się składa i jaka ich wartość?)
10. Wysokość dochodów Związku Komunalnego w budżecie zwyczajnym?
11. Stan zadłużenia Związku Komunalnego?
12. Data wpływu podania pożyczkowego do B. G. K. (wypełnia B. G. K.)

Samorząd u obcych

REFORMA USTROJU PAŃSTWA NIEMIECKIEGO A MIASTA.

W organie związku miast niemieckich „Der Reichsstadtebund” Nr. 19 znajdujemy nader ciekawy artykuł p. t. „die deutschen Städte rühren sich”. Artykuł ten omawia obecne położenie miast niemieckich i stosunek ich do państwa, a jak sam tytuł artykułu wskazuje (dosłownie przetłumaczony brzmi on: „miasta niemieckie ruszają się”) dążą do uzyskania pewnych przywilejów, a mianowicie: większej samodzielności, należytego ustosunkowania się Państwa do nich, i uporządkowania podstaw skarbowości komunalnej. Wobec dotychczasowego zaniedbania pod tym względem miast i braku inicjatywy ze strony czynników rządowych, wystąpiły miasta same z odnośnymi projektami. Wolne przetłumaczenie powyższego artykułu jest następujące:

Nie można w żadnym wypadku zaprzeczyć, że dzisiejsza struktura państwa niemieckiego uleść musi zmianie. Przy dyskusjach nad koniecznością reformy ustroju państwa poruszany jest jedynie temat „Państwo i Kraje”, podczas gdy stanowisko związków komunalnych, będących ściśle złączonymi z organizmem państwa niemieckiego, oceniane jest jako drugorzędne. Na odnośnych konferencjach, na których zastanawiano się nad praktycznym rozwiązaniem problemu reformy ustroju państwa niemieckiego, nie brali udziału przedstawiciele miast, jakkolwiek znaczenie i udział miast w życiu państwa jest niemniejszej wagi jak stosunek Kraju do Rzeszy. Zaniedbanie w tym kierunku jest nowym dowodem, jak mało zdaje sobie sprawę

Rząd i parlament niemiecki z konieczności włączenia samorządu w całokształt ustroju państwowego.

Mimo kilkakrotnych wniosków w parlamencie, mimo zapewnień ze strony Prezydenta Rzeszy na ostatnim zjeździe miast w Magdeburgu, nie utworzono dotychczas ani komisji parlamentarnej dla spraw komunalnych, ani specjalnego departamentu samorządowego w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

Wobec takich stosunków wystąpiły miasta niemieckie z własnym planem. Porządki dzienne posiedzeń naczelnych organizacyj miast i wolnych związków komunalnych poświęcano reformie ustroju państwa i jego administracji. Zjazd przedstawicieli miast niemieckich, jaki miał miejsce w dniu 25 września 1928 roku we Wrocławiu, zamieścił w programie referat na temat: „Ustrój państwa a samorząd” — zaś związek miast niemieckich w Heidelbergu zajął się sprawą stosunku państwa do krajów i gmin odnośnie najrozmaitszych zagadnień. Wzmiankowane wyżej tematy ujęły kwestię stosunku państwa do samorządu następująco:

Rozwój miast niemieckich hamowany jest przede wszystkim skutkiem dążeń państwa do silnej centralizacji z niekorzyścią na rzecz związków komunalnych, powtórnie skutkiem złego uregulowania podstaw samodzielnej gospodarki finansowej związków komunalnych.

Wskazywano, iż rozwinięta została ponownie myśl utworzenia obok instancji administracyjnych krajów i gmin, także instancje państwa. Ministerstwo Pracy Rzeszy potworzyło sobie drugorzędne urzędy ubezpieczeń i pośrednictwa pracy przy urzędach skarbowych, co każe przypuszczać, że niebawem nastąpić może ta-

kie rozgałęzienie organizacji urzędów, jakie wykazuje wogóle ubezpieczenie społeczne. Równoległe z tem powstaną naturalnie nowe państwowe władze nadzorcze nad miastami, posiadającymi już urzędy nadzorcze. Uporządkowanie zatem tych stosunków należeć będzie właśnie do państwowej zasadniczej ustawy miejskiej, która jako ustawa ramowa ustosunkowałaby miasta w sposób jasny i jednolity do władz krajowych i państwowych.

Wskutek całego szeregu spraw, powstałych w okresie powojennym i z wojną oraz z jej skutkami związanymi, rozszerzył się znacznie zakres działania miast. Z drugiej znów strony poważnym ograniczeniem finansowej samodzielności miast jest państwowe ustawodawstwo podatkowe, wskutek którego nastąpiło

nieorganiczne i nieodpowiednie ułożenie się stosunków między Państwem, krajami a gminami.

Samorząd zatem dla swej dalszej egzystencji dążyć musi do wysunięcia zasadniczego żądania ostatecznego uporządkowania podstaw finansowych i rozgraniczenia źródeł dochodowych między Państwo, Kraje i gminy.

Miasta, jak wiadomo, są ośrodkami życia gospodarczego, socjalnego i kulturalnego. Uświadomiwszy sobie znaczenie powyższe, mogą one misję swoją kontynuować o tyle tylko, o ile zostaną w pracy swej poparte i uznane przez miarodajne czynniki jako dość silne i niezbędne w życiu społecznym całego Państwa.

Edw. Jezierski.

Z Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego

ZEBRANIE ZARZĄDU.

W dniu 24-m stycznia r. b. odbyło się pierwsze w r. b. zebranie Zarządu Rady Zjazdów Samorządu Ziemskiego. Na tem zebraniu Zarząd postanowił zwołać Radę Zjazdów na dzień 24-ty lutego, rozpatrzył szereg spraw bieżących, oraz sprawozdanie Biura z działalności bieżącej, nadto rozpatrzył sprawy zamieszczone w porządku obrad Państwowej Rady Samorządowej, zwołanej na dzień 25-ty stycznia.

W szczególności Zarząd ustalił szereg wniosków do tej do ustawy o pokrywaniu kosztów leczenia i kosztów opieki społecznej. Uznając proponowane ujęcie sprawy kosztów za trafne, w szczególności przez stworzenie wojewódzkiego funduszu do pokrywania kosztów nieściągalnych, oraz kosztów leczenia, Zarząd wypowiedział się za takim ściśle określonym finansowym oparciem funduszu wojewódzkiego, któreby nie stwarzało żadnych nowych ciężarów dla samorządu.

ZEBRANIE RADY ZJAZDÓW SAMORZĄDU ZIEMSKIEGO.

Zebranie Rady Zjazdów Samorządu Ziemskiego zwołane zostało na dzień 24-ty luty r. b. z następującym porządkiem obrad:

1. Otwarcie Zebrania.
2. Sprawozdanie Zarządu.
3. Referat: Zadania organizacji zjazdów samorządu ziemskiego.
4. Referat: Inwestycje i kredyty komunalne wobec obecnych warunków gospodarczych.
5. Uzupełnienie składu Rady.
6. Uzupełniające wybory do Zarządu.
7. Wolne wnioski.

Zebranie Rady odbędzie się w lokalu Biura Zarządu, Plac Napoleona 7. (Gmach Polskiego Banku Komunalnego).

II-GI KURS DLA SEKRETARZY WYDZIAŁÓW POWIATOWYCH.

Stosownie do życzeń, wyrażonych przez większość wydziałów powiatowych, które zadeklarowały wysłanie na II-gi kurs dla sekretarzy wydziałów powiatowych swych kandydatów, kurs odbędzie się w Warszawie w okresie 4 — 10-ty marca r. b. Biuro Zjazdów rozesłało zawiadomienia do wydziałów powiatowych, które zgłosiły swych kandydatów. Zgłoszenia dalsze są przyjmowane.

POLITYKA STYPENDJALNA SAMORZĄDU.

Biuro Zjazdów rozesłało do wydziałów powiatowych następujące pismo w sprawie wymienionej w tytule:

— Przed rokiem zwracaliśmy się do wydziałów powiatowych w tej samej sprawie. Trwający ciągle stan niewspółmierności między potrzebami naturalnymi i obowiązkami przez ustawę wkładanymi na samorząd — z jednej strony, a niedostatecznymi źródłami dochodowymi — z drugiej strony, wysuwa zażądanie polityki stypendjalnej jako częstokroć jedyne wyjście z tego trudnego położenia. Subwencyjno - stypendjalna działalność jest nieraz jedynym sposobem spełnienia obowiązku, wyrazem czynnym przy popieraniu rolnictwa, oświaty, spółdzielczości i t. p. Dlatego i w tym roku, w okresie układania budżetów powiatowych, pragniemy przypomnieć o najpilniejszych, zdaniem naszym, potrzebach z tego punktu widzenia.

I. Niema już dziś dwóch zdań, że najważniejszą dziedziną działalności ekonomicznej samorządu w obecnej chwili jest popieranie rolnictwa. Jednakże sprawa ta nie posunie się naprzód szybko bez dostatecznej liczby nauczycieli („agronomów społecznych”) którzyby kierowali pracami drobnych rolników w ich gospodarstwach. Stąd konieczność udzielania stypendjów na odbywanie studjów w wyższych szkołach rolniczych, z warunkiem zwrotu w swoim czasie, jeżeli stypendysta nie

będzie zużytkowywał kiedyś swej wiedzy na rzecz swego powiatu.

Drugim takim czynnikiem — z wielu innych — jest przeznaczenie pewnej kwoty dla instruktorek gospodarstwa kobiecego. Dotychczas wprawdzie jedynie praca męska rolnicza cieszyła się poparciem przedstawicieli rolnictwa w sejmikach, jednak w ostatnich czasach daje się zauważyć zwrot ku wspomaganiu kursów dla gospodyń wiejskich. Zwłaszcza kursy, urządzone przez sekcję kół gospodyń przy organizacjach rolniczych, cieszą się poparciem szerokich kół rolniczych. Kilkanaście wydziałów powiatowych udzieliło organizacjom tym pomocy (300—500 zł.) na urządzenie takiego 56-dniowego kursu, a 9 powiatów poszło dalej, bo przeznaczają stałą kwotę na utrzymanie *instruktorek* gospodarstwa kobiecego.

Trzecim zagadnieniem jest sprawa meljoracji. Nie potrzebujemy podnosić tego faktu, że ruch w kierunku tym a zwłaszcza przez zawiązywanie spółek wodnych dla drenowania gruntów przybrał obecnie charakter żywiołowy w całym kraju. Dobre jednak wykonanie prac wymaga m. in. dobrych dozorców tych *robót meljoracyjnych*. Dozorcy tacy przytem potrzebni są nietylko przy przeprowadzaniu robót, ale także na stałe do pilnowania, aby to, co się zrobiło — nie zostało zmarnowane przez brak należytej konserwacji. 75% meljoracji marnieje w kraju z tego powodu. Stąd potrzeba wysyłania kandydatów na kursy dozorców drenarskich w Warszawie, Lwowie lub Poznaniu, — oczywiście również drogą udzielania stypendjów.

Jako czwarte zapotrzebowanie podnosimy — *spółdzielczość rolniczą*. Roczne zapotrzebowanie kierowników do wszelkiego typu spółdzielni w całym kraju wynosi około 500. Centralne Związki spółdzielcze urządzają kursy odpowiednie, do nich więc należy się zwracać, stosownie do potrzeby miejscowej, kiedy, dokąd i na jaki kurs należy wysłać kandydata.

II. Drugą sferą oddziaływania przy pomocy stypendjów jest przygotowywanie i dokształcanie sił pomocniczych samorządu, tak w gminach, jak i w powiecie. Ist-

nieje kilka dróg ku temu celowi wiodących. Niektóre powiaty urządzają krótkie kursy dla pisarzy swego powiatu, czasem odbywa się to w województwie. Poza tem istnieje od kilku lat przy Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie kilkomiesięczne Studium Administracji Komunalnej, przeprowadzające w każdym semestrze kursy dla pracowników gminnych, oraz dla pracowników miejskich i powiatowych.

Studjum to znajduje się pod opieką fachową Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego. Liczne powiaty przyjmują żywy udział przez udzielanie stypendjów, jak również — co jest nie mniej ważne — przez wysyłanie odpowiednich kandydatów. Bardziej liczne jednak zachowują się wobec tego zadania zupełnie obojętnie. Jako jeden z dobrych sposobów podejścia do tego zagadnienia, można wskazać na praktykę zastosowaną w pow. Garwolińskim, gdzie wspólnem staraniem powiatu i gminy utworzony został fundusz na dokształcanie pracowników gminnych.

Na osobną uwagę zasługuje sprawa dokształcania pracowników biur wydziałów powiatowych. I tu czynna jest również — z jednej strony Wolna Wszechnica Polska, z drugiej — Biuro Zjazdów. Tam jest Studium kilkomiesięczne, my stosujemy system kursów kilkodniowych, przytem osobno dla każdej z trzech kategorii pracowników: sekretarzy, inspektorów samorządu i rachmistrzów. Na kursy te zgłasza się dość znaczna liczba kandydatów. Nie wszyscy jednak otrzymują dostateczną pomoc finansową ze strony wydziałów powiatowych. Natomiast doświadczenie powszechne, we wszystkich dziedzinach pracy dokonane, poucza i udowadnia z siłą nieodpartą, że każdy pracownik zawodowy, zwłaszcza pracujący zdala od ognisk życia umysłowego, musi co pewien czas odświeżyć zasób swych wiadomości, poznać inne metody pracy, zetknąć się z towarzyszami swego zawodu, — aby praca jego była nadal wydatną i prawdziwie umiejętną. Nie obojętnym jest tu także i взгляд na psychikę pracownika: z każdego kursu wraca on do pracy z odnowioną i wzmocnioną chęcią do roboty codziennej.

Z życia samorządu

Z POWIATU CHRZANOWSKIEGO.

Drogi.

Od dnia 1 kwietnia r. z. powiększyły się czynności Powiatowego Zarządu drogowego wskutek przejęcia przez powiat na utrzymanie dotychczasowej drogi państwowej Chrzanów — Zator o długości 17 km.; wskutek tego ilość dróg w powiecie wynosi obecnie: powiatowych 168,1 km., zaś dróg gminnych szutrowanych do 400 km.

Część dróg powiatowych została doprowadzona do stanu znośnego już w roku 1927, zaś w obecnym sezonie t. j. od 1.4 ub. r. wykonano:

przebudowano gruntownie przy rozszerzeniu nawierzchni 5,6 km. dróg.

przeprowadzono kapitalny remont 19,8 km. dróg i naprawiono systemem łatania przy użyciu walców 56,4 km. dróg.

Celem wyprobowania najlepszego systemu konserwacji dróg, przeprowadza się na polecenie Ministerstwa Robót Publ. i Województwa próbę krzemionowania drogi pow. Zatorskiej na dług. 2,7 km. (od Chrzanowa ku Piłzie), z czego wykonano dotychczas 1 km.

Na drogach pracowało 2 walce spalinowe oraz 5 walców konnych.

Poza powyższe podane robotami przystępuje powiat w najbliższym czasie do budowy drogi powiatowej Krzeszowice — Czatkowice przy dalszem kontynuowaniu budowli i robót, oraz napraw dróg już rozpoczętych.

Powiat Chrzanowski nie posiadał dotychczas prawie zupełnie zwłaszcza we wschodniej swej części żadnych połączeń ku północy, ani połączeń drogowych z wojew. Kieleckim, ponieważ połączenie takie jest ze względów ogólnopństwowych, gospodarczych rolniczych i aprowizacyjnych niezbędne, gdyż powiat ten jest rolniczo biernym, przeto powiat przystępuje w najbliższym czasie do budowy drogi bitej z Krzeszowic do Raclawic pow. Olkuskiego.

Rozpoczęto już czynności z wykonaniem trasy i planów. Trasa ta przewidziana jest od drogi Czerniańskiej, na nowo przebudowanej koło klasztoru w Czernej przez Paczołtowiec do Raclawic w pow. Olkuskim.

Poza drogami powiatowymi Zarząd drogowy zajmował się także drogami gminnymi i tak:

1) przeprowadził kontrolę naprawy dróg z funduszy gminnych oraz dróg subwencjonowanych przez powiat, przyczem za-

uważa się, że powiat subwencjonuje naprawę i budowę tylko tych dróg gminnych, co do których zarządy gmin dostarczają świadczeń drogowych;

2. przebudował częściowo niektóre drogi gminne, jak droga do Mętkowa, będąca w dokończeniu, droga gminna z Lgoty do Nowej Góry, która ma ogółem długości 8,3 km. i stanowi ważną arterję komunikacyjną między Krzeszowicami a drogą woj. Lgocką w dalszym ciągu pow. Olkuskim, z drogi tej wykonano gruntowne roboty na przestrzeni 1,3 k.;

3. w budowie są trzy mosty na drogach gminnych a to: w Rudawie o św. 18 m., w Luszwicach o św. 5 m., wreszcie w Trzeblni o św. 5 m. Mosty te wykonywane są jako mosty żelazno - betonowe.

Rolnictwo i weterynaria.

Dotychczasowa praca na tem polu da się ująć w następujące punkty:

Melioracje rolne. To jedna z najważniejszych bolączek powiatu, dotychczas uruchomiono spółki melioracyjne.

Hodowla. Zarząd powiatu, chcąc przyczynić się do podniesienia tej tak ważnej gałęzi rolnictwa, przystąpił do zakupu rasowych rozplodników, uwzględniając rasy, przeważające w powiecie. I tak zakupiono jednego buhaja rasy niziny ze stajni Ks. Sanguski za 2.000 zł. i stacjonowano go w Rudawie, jako w okręgu o rozwiniętej sieci mleczarni. Buhaj ten jest stacjonowany u gospodarza. Drugi buhaj rasy czerwono - polskiej został przeznaczony do Mętkowa, jako okolicy o wybitnie przeważającej rasie polskiej. Buhaj ten pochodzi ze związku hodowlanego w Kobylcu—cena jego wynosi 1.500 zł. i jest również stacjonowany u gospodarza.

W miesiącu październiku r. ub. Zarząd powiatu urządził pokaz i premjowanie bydła w 5-ciu miejscowościach powiatu. Ogólna suma przeznaczona na ten cel wynosiła 8.000 zł.

Nawozy pomocnicze i sól bydlęca. W czerwcu r. z. Zarząd pow. przystąpił do zorganizowania skupu nawozów sztucznych—mimo wezwań do współpracy w tym kierunku wszystkich gmin, zaledwie kilka gmin zgłosiło zapotrzebowanie, ogółem zamówiono 9 wagonów.

Zarząd powiatu sprowadził również dla rolników pow. Chrzanowskiego 3 wagony soli bydlęcej po 7 gr. za kg., a to celem podkarmienia inwentarza żywego, który tak bardzo ucierpiał z początkiem posuchy.

Poletka doświadczalne. Chcąc wykazać skutki działalności nawozów pomocniczych i celem ich propagandy, Zarząd pow. w jesieni przystąpił do zakładania poletek doświadczalnych; projektowanych jest na razie 30 w rozmaitych miejscowościach powiatu. Nawozy na ten cel otrzymują rolnicy bezpłatnie.

Spółki maszynowe. Celem nabycia niezbędnych maszyn rolniczych, jak tryjerów, są w stadjum organizacji 2 spółki maszynowe, a to: 1) w Grójcu, 2) w Rudawie. Obie te spółki pragną nabyć tryjery do czyszczenia ziarna. Zarząd pow. pragnąc wykonać korzyść z siewu rzędowego, zakupił jeden siewnik 7-mi rzędowy, przeznaczając go do jednej z gmin do użytku rolników.

Oświata rolna. Obecnie Zarząd pow. będzie przeprowadzał w poszczególnych gminach pogadanki rolnicze jednodniowe, a w kilku gminach przy współudziale instruktorki hodowli drobiu z M. T. R. odbędzie się krótki kurs hodowli drobiu.

Uprawa pastwisk. Mając na uwadze bardzo niski stan pastwisk w powiecie, Zarząd pow. w najbliższych dniach przystępuje do opracowania dokładnego planu poprawy pastwisk gminnych.

Na razie, licząc się z wielkimi trudnościami w tym kierunku. Zwierzchności gminne będą obowiązane tylko do dostarczenia potrzebnej ilości nawozów sztucznych, jak również siły pociągowej do niezbędnych robót t. j. bronowania, hakowania i t. d. pod podziękowaniem. Korzyści, wynikające z tej choćby tak częściowej uprawy, nie stoją w żadnym stosunku z wyłożonymi na to kosztami i pracą.

Niesłuchanie doniosło znaczenie dla rolnictwa, a zwłaszcza dla podniesienia produkcji zwierzęcej, ma otwarcie powiatowego ambulatorjum czyli lecznicy weterynaryjnej. Lecznica ta została otwarta w Trzeblni w dn. 1 kwietnia 1928 r. i jest pierwszą w woj. Krakowskim. Lecznicę prowadzi kierownik kwalifikowany lekarz weterynaryjny, a jest ona zaopatrzona w najnowsze przyrządy chirurgiczne oraz lekarstwa, które odstępuje się po cenie własnych kosztów.

Opłaty za poradę i leczenie pobiera się minimalne, bo po 1 zł. za poradę, na żądanie lekarz weterynaryjny wyjeżdża także na

miejsce do wsi za tą samą opłatą i zwrotem kosztów podróży, względnie dostarczenia furmanki.

Instytucja ta, stanowiąca prawdziwe dobrodziejstwo dla rolników, mimo, że początkowo nie była w powiecie znana, rozwija się bardzo dobrze, o czym świadczy ilość udzielonych porad weterynaryjnych od kwietnia do końca sierpnia ub. r., która wynosi ogółem 1442 wypadków, niejednokrotnie bardzo ciężkich, przez co uratowano znaczne w setki tysięcy idące wartości w żywym inwentarzu.

Jak wyżej wspomniano, ambulatorjum weterynaryjne znajduje się w Trzeblni, w centralnym punkcie powiatu, jednak z powodu szybkiego rozwoju tegoż i większego zapotrzebowania porad w części rolniczej powiatu koło Krzeszowic, projektowanym jest otwarcie t. zw. punktu weterynaryjnego w okolicy Krzeszowic, bądź też przeniesienie całego ambulatorjum do Krzeszowic, a otwarcie punktu weterynaryjnego w Trzeblni.

Budowa szkół powszechnych.

Powiat Chrzanowski posiada gęstą sieć zorganizowanych szkół powszechnych, jednak pomieszczenie tychże w wielu gminach jest wprost fatalne i zachodzi konieczność wybudowania kilkunastu budynków szkolnych w powiecie, by zaspokoić najpilniejsze potrzeby co do pomieszczenia szkół powszechnych. Ponieważ Państwo nie udziela obecnie większych pożyczek ani też subwencji na budowę szkół, a gminy wiejskie, w których brak budynków szkolnych, są zbyt ubogie, by własnymi siłami mogły te budynki postawić, więc Zarząd pow. stara się o zaciągnięcie większej pożyczki (600.000 zł.), z której by mogły być zbudowane przynajmniej na razie 3 budynki na pomieszczenie szkół 7-mioklasowych.

Zdrowie publiczne.

W maju 1926 r. zorganizowano przychodnię przeciwjądliczą w Chrzanowie.

Wydatki miesięczne na przychodnię wynoszą około 400 zł. i są pokrywane z subwencji Min. Spr. Wewn., gminy miasta Chrzanowa, Zarządu pow., Pow. Kasy Chorych i Izr. Gminy wyznaniowej.

Dotychczas leczono przeszło 400 chorych, którym udzielono 28.558 porad. Wyleczono około 240 chorych, reszta pozostaje w dalszym leczeniu.

W stosunku do liczby mieszkańców w Chrzanowie przypada na chrześcijan 5%, na żydów 30%, czyli 6 razy więcej żydów niż chrześcijan. Przychodnia jagliczna mieści się w strażnicy miejskiej i jest o tyle niewygodna, że brak jest poczekalni i chorzy zmuszeni są czekać w zimnym korytarzu.

Za zezwoleniem Min. Oświaty zorganizowano od marca 1927 roku osobną szkołę dla dzieci z formami zakaźnymi jaglicy. Uczyło się w niej początkowo 110 dzieci, z końcem roku szkolnego 1927/28 uczęszczało do niej jeszcze 40 dzieci.

Jako objaw pocieszający, należy przytoczyć fakt, że przy badaniu dzieci szkolnych w II półroczu 1927/28, stwierdzono tak w szkołach powszechnych, jak w chederach zaledwie kilka wypadków początkowej jaglicy.

W powiecie chrzanowskim od września 1925 r. istnieje instytucja lekarzy szkolnych, których jest 12. Opieka szkolna w miastach jest stała po wsiach niestała. Wizyty w szkołach miejskich odbywają się codziennie, w szkołach wiejskich 2 razy do roku. W I półroczu 1927/28 zbadano 2934 dzieci w szkołach pow. i 412 w chederach, w II półroczu 2690 dzieci w szkołach powszechnych i 385 w chederach. Nadto udzielono porady lekarskiej w ambulatorjum lekarskim około 750 dzieciom.

Walką z gruźlicą w powiecie zajmuje się Tow. Przeciwgruźlicze. Pierwszym zadaniem po założeniu Tow. było zorganizowanie ośrodka zdrowia.

Po uzyskaniu od gminy miasta Chrzanowa 5.000 zł. a od Zarządu pow. 4.800 zł. subwencji i po zebraniu składek członkowskich w sumie około 3.000 zł. zakupiono za 6.300 zł. parcelę budowlaną o powierzchni 1.100 m.2 i przy pomocy zakładów przemysłowych, które udzieliły bezpłatnie kamienia, 45.000 szt. cegły, cementu, szutru, wapna, drzewa, blachy cynkowej, wybudowano okazały gmach o 3 piwnicach i 23 pokojach, w czem jedna poczekalnia dla społeczności 3 pokojów. Dzięki dalszym subwencjom Min. Opieki Społ. i Spraw Wewn. w kwocie 11.750 zł., gminy miasta Chrzanowa 10.000 z Zarządu pow. 10.000 zł. i kwot zebranych ze zbiórek ulicznych, sprzedaży nalepek propagandowych, oraz pożyczce krótkoterminowej z Chrzanowskiej Kasy Oszczęd-

ności doprowadzono do końca prace nad urządzeniem wewnętrznym ośrodka.

W ośrodku prócz przychodni przeciwgruźliczej i jagliczej będzie się mieściła przychodnia dentystryczna dla dzieci szkolnych weneryczna, psychiatryczna - przeciwalkoholowa, opieki nad matką i dzieckiem, oraz laboratorium chemiczno - bakteriologiczne, lampa kwarcowa, aparat Roentgena.

Bardzo ważną sprawą dla zdrowia mieszkańców jest sprawa zaopatrzenia gmin w zdrową wodę do picia, a to przez zapewnienie odpowiedniej ilości studzien z dobrą zdrową wodą.

Bardzo upośledzone są pod tym względem zwłaszcza gminy

położone w północno - wschodniej części powiatu, jak gminy Psary, Lgota, Ostrężnica, Paczołtówice i t. d.

Budżet pow. na rok 1928/29 przewiduje na cele budowy i naprawy studzien kredyt 10.000 zł., oprócz tego Zarząd pow. wyjednał na ten cel w Pow. Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych pożyczkę niskoprocentową 8.000 zł. Z powyższych kredytów rozpoczęto budowę studni gminnej w Ostrężnicy, kosztem około 7.000 zł. oraz udzielono pożyczek na naprawę studzien gminom Brzezinka 300 zł., Zagórze 300 zł., zamierzona jest dalej naprawa studni w Ballinie, Paczołtowicach, Lgocie.

GMINA WIEJSKA I MIEJSKA

Wiejska szkoła życia społecznego

I. Potrzeba zbiorowej pracy.

Gospodarczy i kulturalny rozwój życia wsi polega przede wszystkim na współdziałaniu człowieka z człowiekiem. Wieś, w której zasada ta zwyciężyła lub zwyciężać zaczyna, — żywo się odróżnia od wsi, w której każdy w pojedynkę z potrzebami swojemi się boryka.

Drogą współpracy jednych z drugimi, gromada wiejska dochodzi do wspólnych ognisk i instytucji oświatowo - kulturalnych i gospodarczych, po przez które z łatwością potrzeby swoje duchowe i materialne może zaspokajać. Niestety, w kraju naszym idea współdziałania człowieka z człowiekiem wciąż jeszcze jest ideją nową, zaledwie tu i owdzie wcielającą się w życie. Świadczy o tem nikła ilość żywotnych organizacji społeczno - kulturalnych i gospodarczych, które są rezultatem i wyrazem idei współdziałania człowieka z człowiekiem. Świadczy o tem także i życie samorządowe: szeroki ogół ludu wiejskiego — treści i ducha samorządu swojego nie tylko nie rozumie, ale nawet i nie odczuwa. Jeżeli mimo to formy samorządowe posiadają treść życiową i w mniejszym czy większym stopniu cel swój osiągają, to w pierwszym rzędzie dzięki wysiłkom jednostek. Bowiem ogół ludności ustosunkowany jest do samorządu biernie i najczęściej nie odróżnia inicjatywy samorządowej od nakazów państwowych.

Rodzi się tedy pytanie: Dlaczegoż to zbiorowe życie wsi jest tak mało uspołecznione?

Bardzo prosta tego przyczyna: lud wiejski przeszedł długie wieki niewoli pańszczyźnianej, w okresie której zatracił własną wolę i inicjatywę tworzenia — duchowo się rozproszkował, siłą rzeczy w pojedynkę z warunkami zewnętrznymi się borykał, skorupą sobkostwa się zasklepił, poczucie solidarności gromadnej zatracił. A i późniejsze warunki pańszczyźniane, jakie w jarzmie niewoli politycznej zaistniały, nie były podatne dla rozwoju społecznego życia wsi. Zaś ostatni dziesięć lat wolności politycznej naszego kraju, oraz wolności i równości obywatelskiej ludu wiejskiego, jest zbyt nikłą drobiną czasu na to, aby zastój rozwojowy — wieki całe trwający, lud wiejski mógł z siebie tak odrazu strząsnąć i na zasadach solidarności zbiorowej umiejętnie nowe życie tworzyć. Przede wszystkim lud wiejski musi w sobie

ideę solidarności, ideę współdziałania człowieka z człowiekiem — wykrzesać i rozplomić. Podokąd to nie nastąpi, wszelkie poczynania pracy społecznej w formach organizacji kulturalnych i gospodarczych, jakoteż samorządowych — będą jeno doraźnym aktem mocą jednostek stwarzanym, a zatem gromadnej mocy pozbawionym, a więc nietrwałym. Przykładów tego mamy zbyt wiele, aby obszerniej to uzasadniać. Wystarczy, gdy uprzytomnimy sobie całe setki spółdzielni martwych, lub suchotniczy żywot wiodących; tysiące kółek rolniczych po przez aparat instruktorski jeno tylko do wegetacji organizacyjnej podniecanych. Nie pomnażajmy jednak przykładów — i tych wystarczy.

Wystarczy, aby zdać sobie sprawę z tego, że mimo wszystko, trudno jest dzisiaj marzyć o tem, aby społeczne życie wsi mogło być inne. Podokąd społeczność wiejska do życia zbiorowego się nie przysposobi i własną mocą zbiorową żyć nie pocznie, dotąd wszelkie poczynania społeczno - kulturalne i gospodarcze będą doraźnymi, jeżeli będziemy brali pod uwagę dzisiejsze pokolenia ludu wiejskiego.

Jednakże po tych dziesięciu latach niepodległości politycznej naszego państwa i pełnoprawności obywatelskiej ludu wiejskiego, z całą stanowczością twierdzić można, że przyszłościowy rozwój życia wsi wyraźnie już się zarysował.

Albowiem, kto baczniej obserwuje zbiorowe życie wsi, ten z łatwością już dzisiaj zauważyć może, że poza szkołą powszechną, w której młode pokolenie wsi zdobywa jaśniejsze spojrzenia na życie i na świat; poza szkołami rolniczymi, w których pewien odsetek młodzieży wiejskiej zdobywa umiejętność wydajnej pracy na roli; poza szeregiem różnorodnych poczynan samorządów w dziedzinie oświaty ogólnej i kultury gospodarczej — zrodziło się źródło mocy gromadzkiej, skryzalizowała się idea solidarności w działaniu wszystkich, dla dobra zbiorowego — powstała wiejska szkoła życia społecznego. Szkoła całkowicie odmienna od wszelkich szkół nauczających. Jest ona raczej nadbudówką tych szkół. Młot wiejska, która przeszła całkowicie lub tylko częściowo szkołą powszechną, a w niektórych wypadkach i szkołą zawodową - rolniczą, poza wartościami moralnymi, wyniosła stamtąd pewną sumę wiadomości ogólnych, w parze z tem nauczyła się współżyć z sobą w ścianach

szkolnych, dowiedziała się nawet o życiu i pracy społecznej, jednakże społecznie żyć i społeczną pracą życia tworzyć nauczyć się tam nie mogła.

Bowiem umiejętność tworzenia i ulepszania życia gromadnego siłami gromady zdobyć można w samym

życiu po przez pracę i czyny gromadne — oraz po przez rezultaty z tych czynów powstające dla dobra zbiorowości całej.

Józef Niecko.

d. c. n.

Z GMIN

WYBORY DO RADY MIEJSKIEJ W KOLE.

Udział ludności w głosowaniu był stosunkowo liczny. Wynik wyborów jest następujący: B. B. — 3 mandaty, Poalej; - Sjon prawica — 2, Bund 1, P. P. S. 1. Poalej-Sion lewica — 4, chrześcijańskie Zjednoczenie gospodarze 5, chrześcijańska demokratyczna organizacja m. Koła 5, żydowski blok narodowy 2, ortodoksi 1.

RADA GMINNA W TYCHACH POWIATU PSZCZYŃSKIEGO uchwaliła dla „Domu Zdrowia” w Rydułtowicach subwencję 2.000 zł.

Z RADY MIEJSKIEJ M. PRASZKI. Na posiedzeniu Rady Miejskiej m. Praszki, odbytem w dniu 12.I. 1929 r., m. in. powzięto następującą uchwałę:

W związku z silnymi mrozami, jakie obecnie panują i bardzo dotkliwie dają się odczuwać ludności miasta, postanowiono sprowadzić 15-to tonnowy wagon węgla i rozsprzedać pomiędzy najbiedniejszych po cenie 4 zł. 50 gr. za korzec, oprócz tego zakupić 16 korcy węgla z funduszu opieki społecznej i podzielić starców, znajdujących się w miejscowych przytułkach, a mianowicie: przytułkowi starców dla chrześcijan wydać 10 korcy i Przytułkowi dla żydów 6 korcy. Do podziału węgla wybrano Komitet.

KURS SEKRETARZY GMINNYCH W BIAŁEJ. Pod kierownictwem obecnego Starosty Aleksandra Strzelbickiego rozpoczął się dnia 21-go ub. m. kurs tygodniowy dla sekretarzy gminnych, który przyczynił się do pogłębienia znajomości pracy samorządowej i nawiązania silniejszego kontaktu władz ogólnoadministracyjnych z gminami. Z kursu korzystało 48 osób reprezentujących wszystkie gminy powiatu autonomicznego białskiego (wraz z gminami powiatu politycznego oświęcimskiego, należącymi do powiatu autonomicznego białskiego).

Przedmiotem kursu było zaznajomienie sekretarzy gminnych, na których w dużej mierze opiera się praca w gminach ze wszystkimi ustawami, będącymi podstawą pracy samorządu gminnego, a w szczególności ustawą gminną, przemysłową, lasową, łowiecką, drogową, budowlaną, opieki społecznej, sanitarną i t. d.

Również zmierzały wykłady ku pogłębieniu wiadomości z zakresu ustaw podatkowych i opłat samoistnych, rachunkowości, administracji ogólnej, rolnictwa i szkolnictwa.

Wszyscy uczestnicy kursu, którzy bardzo pilnie wykładów słuchali i gorąco brali udział w dyskusjach, otrzymali zaświadczenie ukończenia kursu.

Wykładali: starosta, Aleksander Strzelbicki, sekretarz wydziału powiatowego, Leon Chabałowski, inż. Bernard Katz, inspektor samorządu gminnego Stanisław Guzek, inspektor rolniczy Orłowski, inspektor szkolny Zajączkowski, weterynarz Dziurzyński.

Za urządzenie kursu podziękowanie wyrazili: Augustyn Olek z Włosienicy i Karol Wolańczyk z Brzezinki tak staroście Strzelbickiemu jak i urzędnikom wydziału powiatowego, co było dowodem potrzeby takiego kursu.

Przy zakończeniu kursu wyrażono hołd Prezydentowi Rzeczyp., Ignacemu Mościckiemu i I-mu Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu, jako też cześć Ministrowi Spraw Wewnętrznych Składkowskiemu przez wzniesienie gromkich okrzyków i uchwalenie wysłania depeesz hołdowniczych.

Zarząd powiatu autonomicznego starał się umożliwić korzystanie z kursu wszystkim sekretarzom, urządziwszy nocleg w budynku Rady powiatowej dla tych, którzy ze względu na dużą odległość od stacji kolejowych byliby nie mogli przybyć każdego dnia na czas, — również dał im rozrywkę w kinie i teatrze, gdzie narodowe sztuki znalazły zrozumienie u kursantów.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 6. II. 1929).

1 dol. St. Zjedn. — 8,88 — 8,92 zł.
100 frank. szwajc. = 171,95 — 171,09 zł.
1 funt szterl. = 43,36 — 43,14 zł.
100 frank. franc. = 34,93 — 34,76 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franco stacja załadowania).

W dn. 8. II. 1929 r.: Warszawa:
Zyto 34,5 — 34,75 zł.
Pszenica 44 — 45 zł.
Jęczmień 35,25 — 32 zł.
Owies nowy 32,5 — 33 zł.

NABIAŁ.

W dn. 11. I. 1929 r.: Warszawa:

Mleko niezbiierane: Cena za 1 litr mleka w hurcie 0,55 zł.

Masło: za 1 kg. w detalu: wyborowe luksusowe 7,40 zł. mleczarskie deserowe II gat. 6,8 zł.; mleczarskie solone 6,4 zł. oselkowe 5,5 zł.

Ceny masła w hurcie rozumieją się o 15% mniej cen detalicznych.

Jaja świeże za skrzynię (24 kopy) 330 — 350 zł.

Jaja świeże za sztukę 0,28 zł.

Poradnik samorządowy

1. *Pytanie:* Prezes zw. pracow. adm. gm. z Grodna zapytuje:

czy wdowie po zmarłym pracowniku gminnym ubezpieczonym w Powszechnym Zakładzie od 1-go stycznia 1928 r., który opłacił składkę za cały czas do dn. 1. II. 1929 r. należy się zapomoga, względnie renta i w jakiej wysokości.

Odpowiedź: na podstawie art. 30 pkt. 2 i art. 44-go rozporz. Prezyd. Rzplitej z dnia 24.XI.1927 r. (Dz. U. Nr. 106, p. 911) wdowa ma prawo do odprawy w wysokości rocznej przeciętnej płacy podstawowej ubezpieczonego (art. 14). Prawa do renty nie ma, bo nie nabył mąż tego prawa, (art. 16 ust. 5), chyba, że uzyskał w Z. U. Pr. U. zaliczenie mu poprzednich miesięcy pracy.

2. *Pytanie:* Urząd gminy Sokolany zapytuje:

1) czy gminne kasy pożyczkowo - oszczędnościowe mają prawo używać pieczętkę okrągłą z godłem Państwa;

2) czy i kiedy zaistniał przepis o ustaleniu wzorów pieczętek dla tych kas, zwłaszcza pieczętki okrągłej z godłem Państwa. W wypadku twierdzącym — od jakiej władzy należy uzyskać pozwolenie, pozwalające na wykonanie jej w prywatnym zakładzie.

Odpowiedź: 1) prawo gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych do używania pieczęci z godłem państwa wynika z pewnej analogii, jaką można przeprowadzić między § 2 rozporządzenia Prezyd. z dn. 30.XII.1924 r. (Dz. U. Nr. 118, p. 1069), a § 1 rozporz. Prezyd. Rzplitej z dn. 13. IV.1927 r. (Dz. U. Nr. 38, p. 339). Komunalne kasy oszczędności mają prawo do używania pieczęci urzędowych, a więc i gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe. Pieczęcie gminnych kas mają być owalne, a to w myśl ust. 1 art. 19 rozporz. Prezyd. z dnia 13.XII.1927 r. (Dz. U. Nr. 115, poz. 980).

2) nabycie tych pieczęci jest możliwe jedynie za pośrednictwem Urzędu Wojewódzkiego, a to w myśl rozporz. Prezyd. Rzplitej z dn. 20.VI.1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, p. 593).

H. i P.

WIKLINY

sadzonek (sztobrów) odmian handlowych i meljoracyjnych (dla utrwalenia lotnych piasków)

dostarcza:

Inżynier Fr. Borsuk, Zielna 24, Warszawa, tel. 260-80:

Kupuje towar bielony i zielony po cenach bieżących.
Dzierżawa plantacji i terenów wiklinowych.
Porady i oceny fachowe.

Wydawca: „Samorząd”. Spółka Wydawnicza.

Redaktor odp. Roman Grochowski.

KALENDARZ SAMORZĄDOWY

NA ROK 1929

Zawiera bogaty dział
informacyjny i artykułowy

4-TY ROK WYDAWNICTWA

NIEZBĘDNY PODRĘCZNIK
W RĘKU KAŻDEGO DZIA-
LACZA I PRACOWNIKA SA-
MORZĄDOWEGO

ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE
BIBLIOTEKA SAMORZĄDU
WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA 7.

NASIONA WARZYWNE, KWIATOWE, PASTEWNE I ROLNE. Kto chce mieć wyborowe nasiona, piękne drzewka i krzewy owocowe i ozdobne, doskonale narzędzia ogrodnicze, nawozy sztuczne mieszane dla ogrodnictwa, środki chemiczne do walki ze szkodnikami roślin, niech je kupi w najstarszych naszych Zakładach Ogrodniczych C. ULRICH, istniejących od roku 1805 w Warszawie, ul. Ceglana 11, dom własny. Cenniki na żądanie.

Wydział Powiatowy Sejmiku Biała-Podlaska

ogłasza **KONKURS**

na posadę technika meljoracyjnego

Do stanowiska tego są przywiązane pobory według VIII, ewentualnie VII stopnia służbowego i 5⁰/₀ dodatku komunalnego.

Warunki:

- 1) Obywatelstwo polskie,
- 2) wykształcenie techniczne średnie, oraz kilkoletnia praktyka,
- 3) nieprzekroczony wiek 40 lat,
- 4) odpisy świadectw z ukończonych studiów i praktyki,
- 5) referencje dwóch osób znanych, względnie instytucji,
- 6) okres próbny 1 rok.

Oferty z odpisami świadectw szkolnych i dotychczasowej pracy wraz z curriculum vitae składać należy do Wydziału Powiatowego Sejmiku w Białej Podlaskiej do dnia 1 marca 1929 r.

Posada do objęcia od 1 kwietnia 1929 roku.

Oferty nieuwzględnione pozostają bez odpowiedzi.

Sekretarz Sejmiku Przewodniczący Wydziału Powiatowego
(—) *Wacław Brzeziński* Starosta (—) *Ignacy Bobek*.

RÓWNA CZ DROGOWY „BITVARGEN“
WSZELKIE MASZyny DROGOWE
NILS BARRÉN Sp. z o. o.
Warszawa, Kopernika 13, tel. 52-05.

CIEPŁE MIESZKANIE USUNIĘCIE WILGOCI
50% oszczędności opału

osiąga się po obsadzeniu **MULTIPLIKATORA OGRZEWANIA**
w piecu patent.
Patent. DRZWI CZKI HERMETYCZNE REGENERACYJNE podgrzewające
powietrze, podwyższają temperaturę spalin o 500, nie wysuwają się
z obsady w kablach.
Patent. NĄSADY DYSZOWE „AERO“ stałe, ciche, silnie wzbudzają ciąg
niż obrotowe na niższych kominach od sąsiednich budowli.
Patent. PIECE ŻELAZNE płaszczowe do powolnego palenia.
Patent. PIECE DO SPALANIA SMIECI.
Patent. APARATY DEZYNFEKCYJNE stałe przenośne i przewoźne.

Dr. Inż. W. P. Kłobukowski i S-ka z o. o.
Maszyny i urządzenia ogrzewnicze, sanitarne
i do przetworów owocowych

Tel. 15-04.

Warszawa

Wapólna 71.

A. BRODZIC-LIPIŃSKI
ZURYCH 7

INŻYNIER-TECHNOLOG

Warszawa, ulica Wilcza 62 m. 2 telefon 6-90

BUDOWA NOWOCZESNYCH KLINKIERNI I CEGIELNI,
SUSZARNIE SZTUCZNE PATENTOWANE, OGRZEWANIA POWIETRZNE, PIECE PRZEMYSŁOWE

WYŁĄCZNE PRZEDSTAWICIELSTWO FIRMY:

FABRYKA MASZYN

ARTHUR RIETER A. G.

W KONSTANCJI.

MASZyny CEGLARSKIE NAJNOWSZEJ KONSTRUKCJI DO WYROBU CEGIEŁ, PUSTAKÓW,
DREN, SĄCZKÓW I DACHÓWEK

Zasypniki autom.

Zasilacze

Gniotowniki

Postawy walcowe

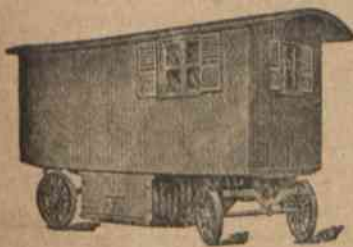
Prasy

Odcinacze autom.

Urządzenia transportowe i t. p.

BUDUJMY POLSKĄ WIEŚ OGNIOTRWALE.

UDOSKONALONE MASZyny DO WYROBU

Dachówki cementowej,
Pustaków betonowych,
Cembrowin studziennych,
Słupów, Rur, Płyt
chodnikowych
z piasku i cementu

Betoniarki,
Wozy mieszkalne,
Beczko wozy do
polewania szosy

POLECA

FABRYKA MASZYN

RZEWUSKI i S-ka Sp. Akc.

WARSZAWA, ULICA ORDYNACKA № 7.

OSZCZĘDZAJMY,

ZACZYNAJĄC OD SUM BODAJ
NAJMNIEJSZYCH

W IMIĘ DOBROBYTU OSOBISTEGO
I ZAMOŻNOŚCI PAŃSTWA

Kasa Oszczędności m. st. Warszawy

Przyjmuje wkłady gwarantowane majątkiem
i dochodami m. st. Warszawy
począwszy od 1 złotego

Adres: Czackiego 21/23.

Oddział — Wierzbowa 9.

Godziny urzędowania 8.30—14.30; 17.45—19.15.

Wydział Powiatowy w Jędrzejowieogłasza **KONKURS**
na posadę technika drogowego.

Do stanowiska tego przywiązane są pobory w/g VIII kategorii plac urzędników państwowych z 15% dodatkiem komunalnym.

Warunki:

- 1) Obywatelstwo polskie.
 - 2) wykształcenie techniczne średnie, odpowiadające wymaganiom Rozporządzenia M. R. P. z dn. 12 lipca 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 64 poz. 579), oraz kilkoletnia praktyka.
 - 3) nieprzekroczony 40-ty rok życia.
- Oferty z odpisami świadectw szkolnych i własnoręcznie napisanym życiorysem należy składać do Wydziału Powiatowego w Jędrzejowie do dnia 15 lutego 1929 r.

Posada do objęcia od 1 marca b. r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta: (—) *Bronisław Biały*.**WYDZIAŁ POWIATOWY SEJMIKU BIAŁA - PODLASKA.**ogłasza **KONKURS** na posadę lekarza weterynarji.

Do stanowiska tego są przywiązane pobory według VIII stopnia służbowego i 5% dodatku komunalnego.

Warunki:

- 1) Obywatelstwo polskie.
- 2) Referencje dwóch osób znanych, względnie instytucji.
- 3) Okres próbny 1 rok, poczem może nastąpić stabilizacja.

Oferty z odpisami dyplomu (ukończone studja zawodowe) i dotychczasowej pracy wraz z curriculum vitae, składać należy do Wydziału Powiatowego Sejmiku w Białej - Podlaskiej do dnia 15 marca 1929 r.

Posada do objęcia od dnia 1 kwietnia 1929 r.

Oferty nieuwzględnione pozostają bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta (—) *Ignacy Bobek*
Sekretarz Sejmiku (—) *Wacław Brzeziński*.

Zgodnie z uchwałą Wydziału Wojewódzkiego w Lublinie z dnia 4 stycznia 1929 r. ogłaszam

KONKURS

na kontraktową posadę sekretarza Rady i Wydziału Wojewódzkiego w Lublinie z poborami według VI stopnia służbowego urzędników państwowych ewentualnie z 15% dodatkiem komunalnym.

Warunki:

- 1) Obywatelstwo Polskie,
- 2) Studja wyższe, zakończone przepisaniem egzaminami, względnie dyplom (Wydział Prawniczy jednego z polskich uniwersytetów, Wyższa Szkoła Handlowa Wydział Samorządowy w Warszawie, Studium Administracji Komunalnej przy Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie)
- 3) Przynajmniej 3 letnia praktyka samorządowa.

Podania z własnoręcznie napisanym życiorysem, odpisami świadectw szkolnych i zaświadczeniami odbytych praktyk należy nadsyłać do Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie w terminie do dnia 15 lutego b. r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Wojewoda Lubelski
(—) *A. Remiszewski*.**Wydział Powiatowy Sejmiku Wołczyńskiego**

ogłasza

KONKURS

na posadę Inspektora Samorządu Gminnego z uposażeniem w/g VIII względnie VII grupy uposażenia urzędników państwowych szczebel "a" plus 25% dodatek komunalny.

- 1) Od kandydatów wymagane jest conajmniej średnie wykształcenie,
- 2) nieprzekroczony 40 rok życia,
- 3) conajmniej 3 letnia praktyka samorządowa,
- 4) świadectwo zdrowia wydane przez lekarza urzędowego,

5) oferty umotywowane p/g powyższych warunków z odpisami zaświadczeń z dotychczasowych prac wraz z życiorysem, składać należy do Wydziału Powiatowego w Wołczyńcu do dnia 28 lutego 1929 roku.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Posada do objęcia zaraz.

Przewodniczący Wydziału
Starosta: (—) *E. Kościuszko*.**WYDZIAŁ POWIATOWY SEJMIKU BIAŁA - PODLASKA**ogłasza **KONKURS**

na posadę technika dla budowy dróg bitych w powiecie.

Do stanowiska tego przywiązane są pobory według IX, ewentualnie VIII stopnia służbowego i 5% dodatku komunalnego.

Warunki:

- 1) Obywatelstwo polskie,
- 2) Wykształcenie techniczne średnie, oraz kilkoletnia praktyka,
- 3) Własnoręcznie napisany życiorys,
- 4) Oferty z odpisami świadectw szkolnych i dotychczasowej pracy wraz z curriculum vitae składać należy do Wydziału Powiatowego w Białej Podlaskiej do dnia 20 lutego 1929 roku.

Reflektuje się tylko na siły fachowe, mogące świadectwami i referencjami udowodnić dłuższą praktykę w budowie i konserwacji dróg i mostów.

Posada do objęcia od dnia 1 marca 1929 r.

Okres próbny jednoroczny.

Oferty nieuwzględnione pozostają bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta (—) *Ignacy Bobek*
Sekretarz Sejmiku (—) *Wacław Brzeziński*.**WYDZIAŁ POWIATOWY SEJMIKU BIAŁA - PODLASKA**ogłasza **KONKURS** na posadę referenta biura porad prawnych.

Do stanowiska tego są przywiązane pobory według VIII stopnia służbowego i 5% dodatku komunalnego.

Warunki:

- 1) Obywatelstwo polskie.
- 2) Ukończone studja prawne,
- 3) Conajmniej 3-letnia praktyka administracyjno - rządowa i samorządowa, oraz sądowa (adwokacka),
- 4) Własnoręcznie napisany życiorys,
- 5) Referencje dwóch osób znanych, względnie instytucji,
- 6) Okres próbny jeden rok.

Oferty z odpisami dyplomu (powyższych studjów prawnych) i dotychczasowej pracy wraz z curriculum vitae, składać należy do Wydziału Powiatowego Sejmiku w Białej - Podlaskiej do dnia 15 marca 1929 r.

Posada do objęcia od dnia 1 kwietnia 1929 r.

Oferty nieuwzględnione pozostają bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta (—) *Ignacy Bobek*
Sekretarz Sejmiku (—) *Wacław Brzeziński*.

Wydział Powiatowy w Puławach

ogłasza

KONKURS

na stanowisko rachmistrza Wydziału Powiatowego.

Do stanowiska tego przywiązane są pobory VII gr. płac urzędników państwowych.

Stanowisko jest do objęcia od 15 marca 1929 r.

Od kandydatów wymagana jest znajomość buchalterji oraz przynajmniej trzyletnia praca na stanowisku kierowniczym w jednym z Wydziałów Powiatowych.

Kandydaci winni do ofert dołączyć:

- 1) Odpisy świadectw szkolnych,
- 2) własnoręcznie napisany życiorys,
- 3) odpisy świadectw z dotychczasowej pracy,
- 4) odpis dowodu obywatelstwa polskiego.

Termin składania ofert do dnia 1 marca 1929 r.

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Wydział Powiatowy Sejmiku Kostopolskiego

ogłasza

KONKURS

na stanowisko powiatowego Instruktora Rolnego z uposażeniem według VIII względnie VII st. sł. wraz z 25% dodatkiem komunalnym w zależności od kwalifikacji.

Warunki przyjęcia:

1. Obywatelstwo polskie.
2. Ukończone wyższe studia rolnicze.
3. Nieprzekroczony 40 rok życia.

Pożądaną jest paroletnia praktyka w Samorządzie

Posada do objęcia zaraz.

Podania należycie udokumentowane wraz z własnoręcznie napisanym życiorysem należy składać w Biurze Wydziału Powiatowego w Kostopolu najdalej do dnia 20 lutego 1929 roku.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta wz. (—) *J. Bieniewski.*

WALCE SZOSOWE PAROWE MOTOROWE i KONNE

FIRM

KRAJOWYCH i ZAGRANICZNYCH

DOSTARCZA

NA DOGODNYCH WARUNKACH KREDYTOWYCH

ZRZESZENIE SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH

W WARSZAWIE, ul. DOBRA 28.

czas. 13458/11/6

KURS DLA PRACOWNIKÓW ŚWIETLIC.

Dnia 7-go kwietnia rozpocznie się pięciodniowy Kurs dla pracowników Świetlic zorganizowany przy współdziałaniu Towarzystw od szeregu lat prowadzących świetlice: „Towarzystwo Świetlica”, „Polskie Stowarzyszenie Młodych Kobiet”, „Koło Pomocy Kulturalnej Młodzieży Pracującej” i „Koło Polek”.

PROGRAM KURSU obejmuje:

I. **Wykłady teoretyczne:** (Zagadnienia oświaty pozaszkolnej i różne formy kształcenia i doskonalenia. Ruch świetlicowy w Polsce i zagranicą. Współczesne zagadnienia pedagogiczne. Psychologia wieku młodzieńczego i młodzieży pracującej. Środowisko domowe i pracy młodocianych. Ustawodawstwo w dziedzinie ochrony pracy. Opieka społeczna. Hygiena społeczna).

II. **Zebranie dyskusyjne** na tematy ściśle związane z organizacją i prowadzeniem pracy w świetlicach dla Młodzieży.

III. **Zajęcia praktyczne** (śpiew, dramatyzacja, zdobnictwo, gimnastyka, gry, sporty, kółko samokształceniowe).

IV. **Praktyki w świetlicach** oraz **zwiedzania** Instytucji Kulturalno-Oświatowych i Społecznych.

WARUNKI PRZYJĘCIA:

Do dnia 1. III. b. r. kandydaci(cki) zechcą przestać:

- podanie o przyjęcie z załączeniem życiorysu,
- świadectwo szkolne (6 klas gimnazjum, lub matura seminarjalna)
- zaświadczenie, stwierdzające przynależność do jakiejś Organizacji Społecznej (np.: Harcerstwo, Związek Strzelecki, Związek Nauczycieli Szkół Powszechnych, Związek Spółdzielców, Koło Młodzieży i t. p.).

ZGŁOSZENIA nadsyłać do Kierownictwa Kursów dla Pracowników Świetlic, Warszawa, Śniadeckich 8, Studium Pracy Społeczno-Oświatowej.

NAUKA na Kursie jest bezpłatna. Wpisowe 5 zł. Uczestnicy z prowincji mają zapewnione miejsce w Bursie Kursu. Opłata za mieszkanie i utrzymanie na przeciąg 5-ciu tygodni wynosi 200 zł.

SPÓŁKA AKCYJNA DO EKSPLOATACJI PAŃSTWOWEGO

MONOPOLU ZAPALCZANEGO W POLSCE

POLECA

ZAPALKI

POLECA

ZAPALKI

KSIĄŻECZKOWE ORAZ CZERWONE IMPREGNOWANE
FORMAT $\frac{1}{2}$ i $\frac{3}{4}$